

DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY PIETROWICE WIELKIE

NA RZECZ OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU
REWITALIZACJI GMINY PIETROWICE WIELKIE

ZAMAWIAJĄCY:

**URZĄD GMINY PIETROWICE WIELKIE
UL. SZKOLNA 5
47-480 PIETROWICE WIELKIE**

WYKONAWCA:

**GRUPA BST SP. Z O.O.
UL. MIECZYKÓW 12,
40-748 KATOWICE**

Spis treści

Wprowadzenie	4
Definicje kluczowych pojęć.....	5
Metodologia etapu diagnostycznego.....	6
Zastosowane metody badawcze	6
Etapy procesu wyznaczenia obszaru rewitalizacji.....	6
Ogólna charakterystyka gminy Pietrowice Wielkie	11
Analiza wskaźnikowa	19
Sfera społeczna	19
Sfera gospodarcza	29
Sfera środowiskowa	31
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	33
Sfera techniczna.....	35
Wyznaczenie granic obszarów zdegradowanych	38
Wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji	40
Spis map.....	43
Spis tabel.....	44

Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie stanowi szczegółową, kompleksową diagnozę służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Pietrowice Wielkie. Na podstawie diagnozy możliwa jest identyfikacja obszarów, w których koncentrują się negatywne zjawiska. Wyznaczenie wymienionych obszarów jest pierwszym etapem procesu rewitalizacji.

W dokumencie zawarto m.in. definicje kluczowych pojęć oraz przedstawiono metodologię procesu opracowywania diagnozy. Zaprezentowano także mierniki stosowane w analizie wskaźnikowej oraz ogólną charakterystykę gminy Pietrowice Wielkie, którą opracowano w oparciu o ogólnodostępne dane statystyczne.

Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji oparta została o analizę następujących sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej. Analizy sfer dokonano z uwzględnieniem wskaźników opracowanych dla każdego z wymienionych obszarów.

Przeprowadzona diagnoza miała na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Dokonano zatem precyzyjnego wyznaczenia wskazanych obszarów – zamieszczone w opracowaniu mapy szczegółowo przedstawiają tereny wyznaczone do objęcia procesem rewitalizacji.

Niniejszy dokument stanowi załącznik do wniosku o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Pietrowice Wielkie, o którym mowa w art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278). Diagnoza potwierdza zasadność ustanowienia wyżej wymienionych obszarów.

Definicje kluczowych pojęć

Zgodnie z *Ustawą z 9 października 2015 r. o rewitalizacji*, **rewitalizacja** oznacza kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego **obszarów zdegradowanych**, poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze, lub przestrzenno-funkcjonalne, lub techniczne, lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Proces rewitalizacji zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym również kulturowych). Jest to wieloletni proces, prowadzony przez różnych interesariuszy (m.in. mieszkańców – w szczególności mieszkańców obszaru rewitalizacji, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, organy władzy publicznej, etc.), w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością.¹

Stan kryzysowy charakteryzuje obszary, gdzie skoncentrowane są negatywne zjawiska społeczne tj. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, wysokiej liczby mieszkańców ze szczególnymi potrzebami, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym; musi występować przynajmniej jedno z wymienionych negatywnych zjawisk ze sfery²:

- **gospodarczej** – niski poziom przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw;
- **środowiskowej** – w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska;
- **przestrzenno-funkcjonalnej** – w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług, lub ich niska jakość, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych;
- **technicznej** – w zakresie m.in. degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska oraz zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

¹ Ustawa z 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

² Tamże.

Metodologia etapu diagnostycznego

Zastosowane metody badawcze

W trakcie przygotowywania diagnozy posłużono się dwoma kluczowymi technikami badawczymi, które pozwoliły zidentyfikować obszary o wysokim natężeniu zjawisk negatywnych. Wykorzystano następujące podejścia: analizę danych zastanych oraz analizę wskaźnikową.

Analiza danych zastanych

Pierwszym krokiem była analiza danych zastanych (desk research), obejmująca przegląd danych statystycznych, dokumentów, aktów prawnych, oraz innych materiałów źródłowych. Ta metoda stanowiła podstawę dla dalszych działań, pozwalając na zdefiniowanie kluczowych obszarów badawczych i przygotowanie do kolejnych etapów prac. Analizie poddano dane dotyczące pięciu kluczowych sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Zgodnie z *Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji* (Dz. U. z 2024 r. poz. 278) oraz *Ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1717), dane te są wyznacznikami stanu kryzysowego i określają obszary zdegradowane.

Analiza wskaźnikowa

Drugim etapem była analiza wskaźnikowa, oparta na zestawie wskaźników z zakresu społecznego, gospodarczego, środowiskowego, przestrzenno-funkcjonalnego oraz technicznego. Wykorzystanie tej metody pozwoliło na precyzyjną identyfikację obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacyjnych, z uwzględnieniem podziału gminy przyjętym w analizie wskaźnikowej. Dzięki podziałowi gminy na jednostki analityczne możliwe było wskazanie terenów o szczególnym nasileniu zjawisk negatywnych, co ułatwiło identyfikację miejsc wymagających pilnej interwencji. To podejście stanowiło kluczowy element procesu diagnostycznego, umożliwiając efektywne planowanie dalszych działań rewitalizacyjnych.

Etapy procesu wyznaczenia obszaru rewitalizacji

Proces wyznaczenia obszaru rewitalizacji obejmuje: delimitację obszarów zdegradowanych, delimitację obszaru rewitalizacji oraz konsultacje społeczne.

Delimitacja obszarów zdegradowanych

Delimitacja obszarów zdegradowanych jest kluczowym etapem procesu rewitalizacji, pozwalającym na precyzyjne wskazanie terenów wymagających interwencji. Podział na jednostki analityczne w gminie Pietrowice Wielkie obejmuje sołectwa oraz zgrupowanie ulic w miejscowości Pietrowice Wielkie, co umożliwia szczegółową ocenę problemów we

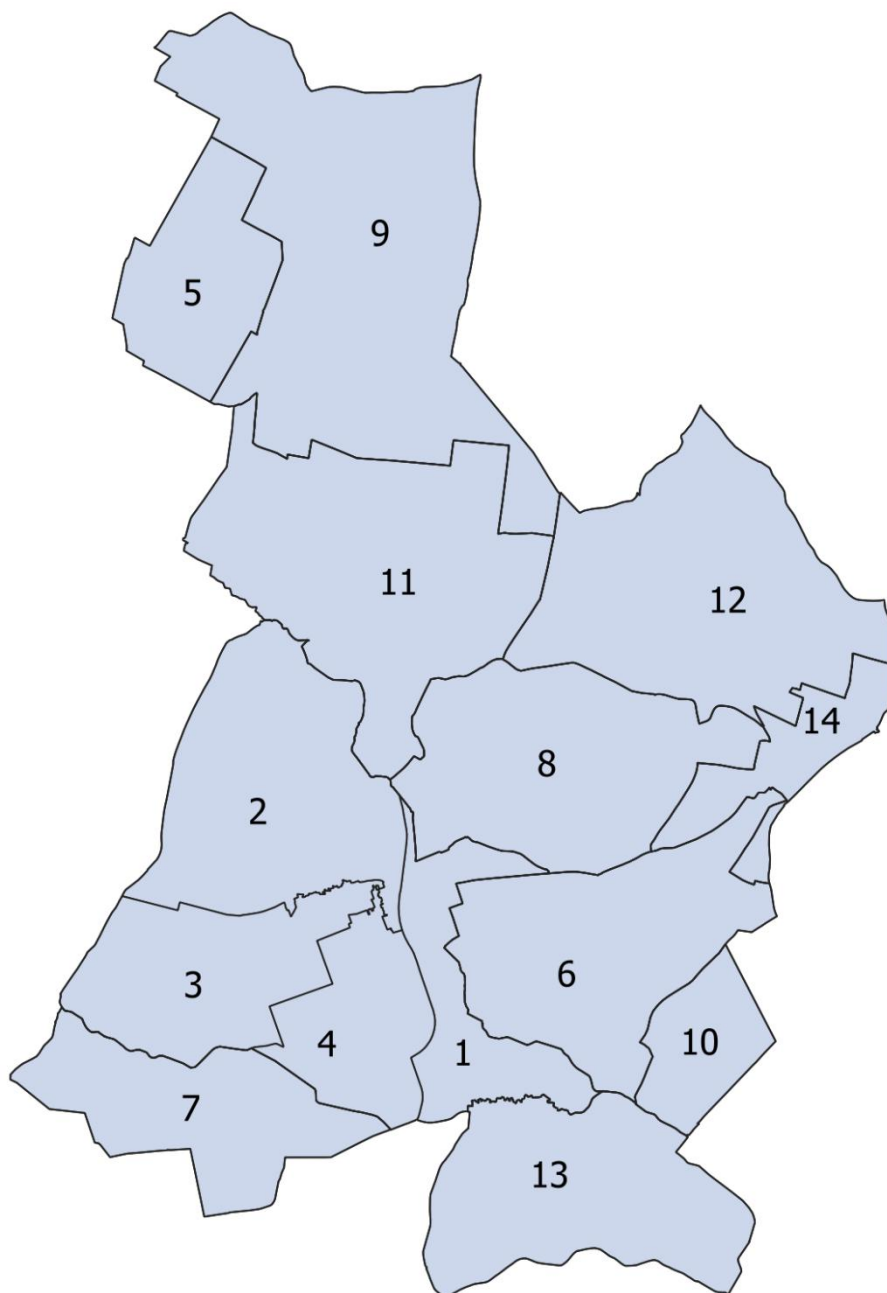
wszystkich 5 sferach w każdej z jednostek. Podział sołectwa Pietrowice Wielkie wynikał z faktu, iż w tej miejscowości mieszkają 2072 osoby, tj. 32,2% mieszkańców całej gminy, w związku z czym niemożliwe byłoby wyznaczenie obszaru rewitalizacji, który spełniałby wymagania zawarte w Ustawie o rewitalizacji (liczba mieszkańców na obszarze rewitalizacji nie może przekraczać 30% mieszkańców gminy). W poniższej tabeli zaprezentowano listę sołectw wraz z przypisanymi do nich ulicami, na podstawie której dokonano analizy wskaźnikowej.

Tabela 1. Podział gminy Pietrowice Wielkie na jednostki analityczne

Lp.	Jednostka analityczna	Wykaz ulic	Liczba mieszkańców
1.	Pietrowice Wielkie I	Górska, Jana Pawła II, Janowska, Konopnickiej, Kwiatowa, Parkowa, Raciborska, Sienkiewicza, Skłodowskiej-Curie, Słoneczna, Wiosenna, Wrzosowa, Wspólna, Zawodzie	545
2.	Pietrowice Wielkie II	1 Maja, Fabryczna, Krawiecka, Młyńska, Nowa, Szkolna, Tłustomostka, Żeromskiego	683
3.	Pietrowice Wielkie III	Bończyka, Chopina, Ligonja, Ojca Pawła Schebesty, Spółdzielcza, Wyzwolenia, Średnia, Świętokrzyska	536
4.	Pietrowice Wielkie IV	Brzozowa, Daszyńskiego, Klonowa, Miarki, Mickiewicza, Topolowa, Zielona	308
5.	Amandów	Wiejska	80
6.	Cyprzanów	Dolna, Janowska, Młyńska, Ogrodowa, Polna, Szkolna, Słoneczna, Łąkowa	497
7.	Gródczanki	Wiejska	209
8.	Kornice	Główna, Leśna, Przejazdowa, Przemysłowa, Raciborska, Spacerowa, Spółdzielcza, Św. Jana, Świętego Mateusza	293
9.	Krowiarki	Folwarczna, Kasztanowa, Kościuszki, Leśna, Mickiewicza, Ogrodowa, Powstańców Śląskich, Raciborska, Szkolna, Wyzwolenia, Zamkowa	861
10.	Lekartów	Kolejowa, Ogrodowa, Polna, Raciborska, Spółdzielcza, Wesoła	169
11.	Maków	Lipowa, Młyńska, Ogrodowa, Raciborska, Radosna, Spółdzielcza, Staszica, Szkolna, Łąkowa	597
12.	Pawłów	Boczna, Gamowska, Nowa, Osiedleńcza, Pietrowicka, Polna, Powstańców Śląskich, Rudnicka, Spółdzielcza, Stawowa, Słoneczna, Słowackiego, Tuwima	619
13.	Samborowice	Długa, Opawska, Polna, Szkolna, Średnia	640
14.	Żerdziny	Lawendowa, Ocicka, Ogrodowa, Pawłowska, Powstańców Śląskich, Sikorskiego, Stawowa, Szkolna, Widokowa	395
GMINA PIETROWICE WIELKIE			6 432

Źródło: opracowanie własne

Mapa 1. Podział gminy Pietrowice Wielkie na jednostki analityczne
(numery na mapie odpowiadają numerom w tabeli nr 1)

Źródło: opracowanie własne

Aby wyodrębnić obszary zdegradowane, opracowano zestaw wskaźników w podziale na sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. Do analizy porównawczej zróżnicowania gminy Pietrowice Wielkie wykorzystano 30 wskaźników zaprezentowane w kolejnej tabeli (z uwzględnieniem podziału na sfery). **Na potrzeby badania przyjęto, że sytuację kryzysową stanowi odchylenie wartości analizowanego wskaźnika od średniej liczonej dla obszaru gminy, co spełnia wymogi zawarte w ustawie o rewitalizacji.**

Tabela 2. Wskaźniki przyjęte do analizy wskaźnikowej w sferze społecznej

Lp.	Wskaźnik
S1	Wskaźnik obciążenia demograficznego - Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym
S2	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców
S3	Saldo migracji - Saldo migracji ludności na 100 osób
S4	Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS na 100 mieszkańców
S5	Frekwencja wyborcza do Sejmu/Senatu w 2023 roku
S6	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców
S7	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców
S8	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców
S9	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców
S10	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców
S11	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców
S12	Liczba dożywień dzieci przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców
S13	Liczba stwierdzonych przestępstw na 100 mieszkańców
S14	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty na 100 mieszkańców
S15	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
S16	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
S17	Liczba bezrobotnych kobiet na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Tabela 3. Wskaźniki przyjęte do analizy wskaźnikowej w pozostałych sferach

Lp.	Wskaźnik
Sfera gospodarcza	
G1	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
G2	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (po 2022 roku) w przeliczeniu na 100 mieszkańców
G3	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym w ogólnej liczbie bezrobotnych
Sfera środowiskowa	
Ś1	Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t)
Ś2	Występowanie obszaru szczególnego zagrożenia powodzią
Ś3	Odsetek budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji w ogóle budynków użyteczności publicznej
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
PF1	Liczba przystanków komunikacji zbiorowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
PF2	Liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni na powietrzu na 100 mieszkańców

Lp.	Wskaźnik
PF3	Wskaźnik gęstości zabudowy mieszkalnej
Sfera techniczna	
T1	Szacowana długość dróg gminnych do remontu na 1 ha powierzchni
T2	Udział mieszkań komunalnych z piecami węglowymi klasy 3 lub bezklasowymi w ogóle mieszkań komunalnych
T3	Stan techniczny dróg gminnych (ocena w skali 1-5)
T4	Stan techniczny budynków użyteczności publicznej (ocena w skali 1-5)

Źródło: opracowanie własne

Delimitacja obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji w gminie Pietrowice Wielkie został wyznaczony na terenach, gdzie zidentyfikowano stan kryzysowy, obejmujący zarówno problemy społeczne, jak i negatywne zjawiska z co najmniej jednej z pozostałych czterech sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W wyniku kompleksowej analizy wytypowano obszary, które wymagają interwencji, ze względu na koncentrację problemów oraz ich wpływ na jakość życia mieszkańców.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, istotnym czynnikiem uwzględnionym przy wyznaczaniu tych obszarów było także ich znaczenie dla dalszego rozwoju lokalnego. Wybrane tereny mają kluczowe znaczenie dla przyszłych działań zmierzających do poprawy warunków życia, zwiększenia potencjału gospodarczego oraz poprawy spójności społecznej w gminie.

Dzięki takiemu podejściu, proces rewitalizacji będzie mógł skoncentrować się na obszarach o największym potencjale do regeneracji i przyczynić się do ich ożywienia społeczno-gospodarczego, przy jednoczesnym zachowaniu zrównoważonego rozwoju, także w pozostałych częściach gminy.

Konsultacje społeczne

Konsultacje społeczne stanowią ważny proces, w ramach którego władze gminy przedstawiają obywatelom propozycje rozwiązań dotyczących m.in. aktów prawnych, które mogą mieć istotny wpływ na życie codzienne i funkcjonowanie lokalnej społeczności. Ich celem jest zebranie opinii, uwag oraz propozycji od osób i instytucji, na które proponowane działania mogą oddziaływać, zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio.

Konsultacje społeczne umożliwiają interesariuszom zapoznanie się z treścią dokumentów, takich jak projekt uchwały oraz diagnoza, a także pozwalają na zgłaszanie uwag, opinii i propozycji, co daje mieszkańcom realny wpływ na kształt przyszłych działań rewitalizacyjnych. Dzięki aktywnemu udziałowi społeczności, proces tworzenia programu rewitalizacji staje się bardziej transparentny i dostosowany do rzeczywistych potrzeb mieszkańców.

Ogólna charakterystyka gminy Pietrowice Wielkie

Położenie

Gmina Pietrowice Wielkie położona jest w województwie śląskim, w powiecie raciborskim. Powierzchnia gminy wynosi 68 km². Do gminy należy 11 sołectw: Amandów, Krowiarki, Maków, Pawłów, Żerdziny, Kornice, Cyprzanów, Lekartów, Samborowice, Gródczanki, Pietrowice Wielkie. Siedzibą gminy są Pietrowice Wielkie. Sąsiednimi gminami są natomiast Baborów i Kietrz (od zachodu), Krzanowice, Racibórz oraz Rudnik (od wschodu). Gmina sąsiaduje również z Czechami (od południa). Większość terenu gminy stanowią użytki rolne. Przez teren gminy przepływają dwie rzeki: Psina oraz Troja.

Mapa 2. Gmina Pietrowice Wielkie oraz jej położenie na tle powiatu raciborskiego

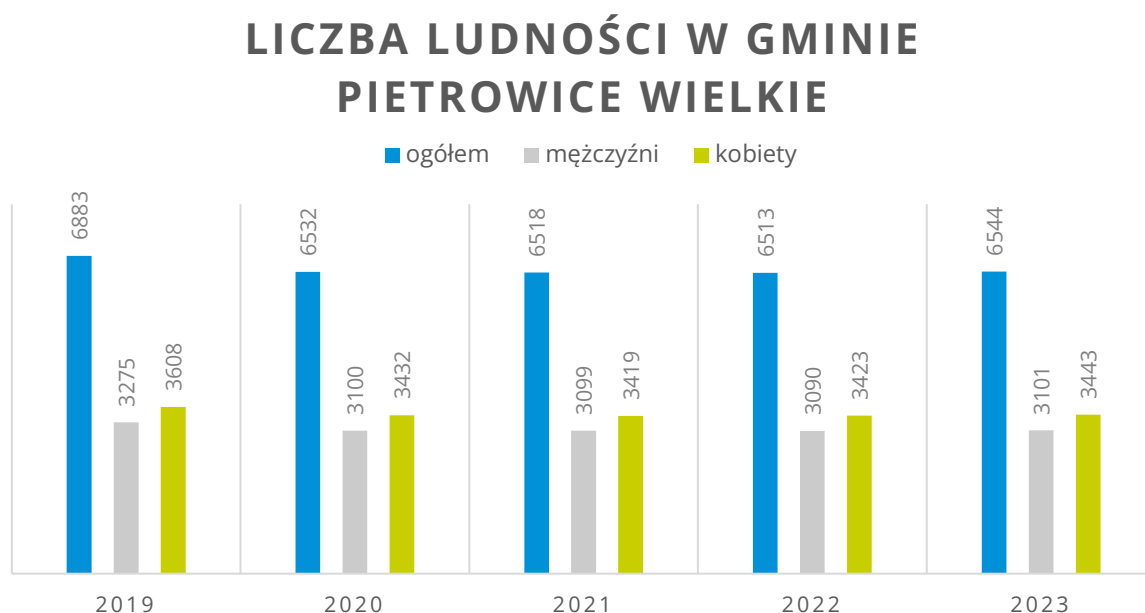

Źródło: gpwik.pl, wikipedia.pl

Uwarunkowania demograficzne

Powołując się na dane Głównego Urzędu Statystycznego, gminę Pietrowice Wielkie w 2023 roku zamieszkiwało 6 544 mieszkańców. Gęstość zaludnienia osiągnęła wówczas wartość 96 osób na 1 km². Liczba ludności zmniejszała się niemalże przez cały analizowany okres (tj. od 2019 do 2022), z wyjątkiem 2023 roku, gdy odnotowano wzrost (o 31 osób). Liczba mężczyzn w 2023 roku wynosiła 3 101 (47,38% ogółu mieszkańców gminy), a liczba kobiet – 3 443 (52,62%). Współczynnik feminizacji wynosił 111, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadało 111 kobiet.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W okresie 2019-2023 liczba urodzeń żywych w gminie Pietrowice Wielkie wahała się bez wyraźnego trendu. Najmniejszą liczbę urodzeń żywych odnotowano w 2022 roku (32), a największą – w 2021 roku (55). Z kolei liczba zgonów w gminie wzrosła w 2020 roku, by następnie systematycznie się zmniejszać – to mogło być spowodowane trwającą wówczas pandemią COVID-19. W całym okresie objętym analizą przyrost naturalny był ujemny.

Tabela 4. Ruch naturalny ogółem w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	Polska 2023
Liczba ludności	6 883	6 532	6 518	6 513	6 544	37 636 510
Urodzenia żywe	51	45	55	32	54	272 451
Zgony ogółem	64	84	70	69	61	409 036
Przyrost naturalny	-13	-39	-15	-37	-7	-136 585
Urodzenia żywe na 1000 ludności	7,38	6,88	8,45	4,92	8,27	7,23
Zgony na 1000 ludności	9,26	12,85	10,76	10,61	9,34	10,85

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	Polska 2023
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,88	-5,97	-2,30	-5,69	-1,07	-3,62

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W całym okresie przyrost naturalny w gminie Pietrowice Wielkie był ujemny, a zatem rokrocznie liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń żywych. Podobne tendencje odnotowano zarówno w skali regionu, jak i całej Polski.

Tabela 5. Przyrost naturalny w gminie Pietrowice Wielkie, województwie śląskim oraz kraju w latach 2019-2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	-34 755	-122 046	-188 006	-143 316	-136 585
Województwo śląskie	-11 258	-21 903	-31 416	-25 097	-24 082
Gmina Pietrowice Wielkie	-13	-39	-15	-37	-7

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W okresie 2019-2023 udział ludności w wieku produkcyjnym wśród ogółu mieszkańców gminy Pietrowice Wielkie stopniowo malał (spadek o blisko 4 p.p.). Jednocześnie na przestrzeni analizowanych lat udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł o 2 p.p. Struktura mieszkańców gminy w 2023 roku według grup wieku przedstawiała się następująco:

- 60,8% mieszkańców było w wieku produkcyjnym (z czego kobiety stanowiły 48,00%);
- 22,0% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym (z czego kobiety stanowiły 66,97%);
- 17,3% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym (z czego kobiety stanowiły 50,49%).

Tabela 6. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	Polska 2023
Udział % osób w wieku przedprodukcyjnym	15,9	17,1	17,1	17,0	17,3	18,2
Udział % osób w wieku produkcyjnym	64,2	62,4	62,2	61,7	60,8	58,4
Udział % osób w wieku poprodukcyjnym	20,0	20,5	20,7	21,3	22,0	23,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Niemalże w całym analizowanym okresie w gminie Pietrowice Wielkie saldo migracji było dodatnie, a zatem liczba zameldowań była wyższa niż liczba wymeldowań. Wyjątek stanowił 2021 rok – wówczas wskaźnik ten przyjął wartość ujemną, najmniej korzystną na tle pozostałych lat (-2). Najwyższą wartość salda migracji w gminie Pietrowice Wielkie odnotowano natomiast w 2020 roku (34).

Tabela 7. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Zameldowania ogółem	84	89	80	81	85
Wymeldowania ogółem	71	55	82	70	57
Saldo migracji	13	34	-2	11	28

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Edukacja i opieka nad dziećmi

W okresie do 2020 roku w gminie Pietrowice Wielkie nie było dostępu do opieki wczesnodziecięcej. Formy takiej opieki były dostępne od 2021 roku i wówczas objęto nimi 15 dzieci. W kolejnych dwóch latach wzrosła liczba dzieci objętych opieką – w 2023 roku stanowiły one 45% spośród ogółu dzieci w wieku do lat 3 w gminie Pietrowice Wielkie.

Tabela 8. Liczba/udział dzieci objętych opieką w żłobkach w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Dzieci w wieku do 3 lat ogółem	168	165	173	141	149
Dzieci objęte opieką w żłobkach	0	0	15	22	67
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	0,0	0,0	8,7	15,6	45,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W 2023 roku w gminie funkcjonowało 5 placówek przedszkolnych oraz 4 szkoły podstawowe. Na przestrzeni badanych lat liczba szkół pozostała niezmienna, ale liczba przedszkoli zwiększyła się (1 placówka więcej). Zauważalny jest ciągły wzrost liczby dzieci w przedszkolach (o 45 więcej). W szkołach liczba uczniów rosła aż do 2021 roku, by w kolejnych latach stopniowo się zmniejszać.

Tabela 9. Liczba przedszkoli i szkół wraz z liczbą dzieci/uczniów w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Przedszkola	4	4	4	5	5
Liczba dzieci w przedszkolach	230	236	243	265	275
Szkoły podstawowe	4	4	4	4	4
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	481	486	506	486	463

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Gospodarka i rynek pracy

W latach 2019-2023 w gminie Pietrowice Wielkie stopniowo rosła liczba podmiotów gospodarczych. W 2023 roku ich liczba wynosiła 499 (wzrost o 50 podmiotów względem roku

bazowego). Większość firm stanowią mikroprzedsiębiorstwa (95,2%), a małe podmioty mają znacznie mniejszy udział wśród ogółu (4,2%). Ponadto w gminie w całym okresie funkcjonowały 3 średnie przedsiębiorstwa.

Tabela 10. Liczba podmiotów gospodarczych według klas wielkości w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	449	462	480	497	499
0-9 pracowników (mikro)	422	435	453	470	475
10-49 pracowników (małe)	24	24	24	24	21
50-249 pracowników (średnie)	3	3	3	3	3
250 i więcej pracowników (duże)	0	0	0	0	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W 2023 roku w gminie Pietrowice Wielkie funkcjonowało 6 spółdzielni, 2 fundacje oraz 26 stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych. Liczba fundacji na przestrzeni analizowanego okresu pozostawała niezmienną, podczas gdy zmiany odnotowano w przypadku liczby spółdzielni (spadek o 3) oraz stowarzyszeń (wzrost o 3).

Tabela 11. Liczba spółdzielni, fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Spółdzielnie	9	8	8	7	6
Fundacje	2	2	2	2	2
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne	23	23	23	24	26

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W analizowanym okresie w gminie Pietrowice Wielkie wzrost liczby osób bezrobotnych odnotowano wyłącznie w 2020 roku, co może wynikać z panującej wówczas pandemii COVID-19. W kolejnych latach liczba osób bezrobotnych stopniowo malała – w 2023 roku odnotowano 43 osoby bezrobotne. W całym okresie liczba bezrobotnych kobiet przewyższała liczbę bezrobotnych mężczyzn.

Tabela 12. Informacje o bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Bezrobotni	72	86	82	64	43
Bezrobotni mężczyźni	24	37	32	21	15
Udział bezrobotnych mężczyzn (%) wśród osób w wieku produkcyjnym	1,1	1,8	1,5	1,0	0,7
Bezrobotne kobiety	48	49	50	43	28

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Udział bezrobotnych kobiet (%) wśród osób w wieku produkcyjnym	2,2	2,5	2,6	2,2	1,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Pomoc społeczna i opieka zdrowotna

W gminie Pietrowice Wielkie w okresie od 2019 do 2022 roku zmniejszyła się liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (z 51 do 30). Szczegółowe dane dotyczące liczby gospodarstw domowych i osób korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 13. Podstawowe informacje o opiece społecznej w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego					
Ogółem	51	50	42	30	-
Poniżej kryterium dochodowego	23	22	24	30	-
Powyżej kryterium dochodowego	28	28	18	0	-
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego					
Ogółem	98	85	74	55	-
Poniżej kryterium dochodowego	45	45	41	55	-
Powyżej kryterium dochodowego	53	40	33	0	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W analizowanym okresie liczba aptek w gminie Pietrowice Wielkie zmniejszyła się – obecnie funkcjonuje tam jedna apteka. Ponadto odnotowano spadek porad lekarskich udzielonych zarówno w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, jak i w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.

Tabela 14. Podstawowa opieka zdrowotna dla mieszkańców gminy Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Apteki ogólnodostępne	2	2	2	1	1
Porady lekarskie - ogółem (ambulatoryjna opieka zdrowotna)	26 609	24 188	23 331	23 614	20 823
Porady lekarskie - ogółem (podstawowa opieka zdrowotna)	24 441	22 648	22 377	23 066	20 327

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Infrastruktura

W gminie Pietrowice Wielkie w okresie 2019-2023 zmianie uległa liczba przystanków autobusowych. Po 2020 roku ich liczba zwiększyła się o 1 (z 34 do 35).

W przypadku dróg rowerowych, w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego nie ma dokładnych informacji co do ich długości. Z oficjalnej strony internetowej gminy Pietrowice Wielkie wynika, że na jej terenie istnieje 18 km tras rowerowych.

Tabela 15. Liczba przystanków autobusowych oraz długość dróg dla rowerów w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba przystanków autobusowych	34	34	35	35	35
Długość dróg rowerowych [km]	-	-	-	-	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W gminie Pietrowice Wielkie w okresie od 2019 do 2023 roku zwiększyła się liczba budynków mieszkalnych (z 1 735 do 1 802, tj. o 67) oraz mieszkań (z 1 985 do 2 073, tj. o 88).

Odnotowano ponadto wzrost powierzchni użytkowej mieszkań oraz wzrost odsetka mieszkań wyposażonych w poszczególne instalacje techniczno-sanitarne (szczególnie gaz sieciowy – wzrost o 8,2 p.p.).

Tabela 16. Podstawowe informacje o budynkach mieszkalnych i mieszkaniach w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Budynki mieszkalne	1 735	1 760	1 785	1 791	1 802
Mieszkania ogółem	1 985	2 033	2 045	2 056	2 073
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – wodociągi	97,6	97,4	97,4	97,4	-
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – ustęp spłukiwany	93,6	95,0	95,0	95,1	-
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – łazienka	90,7	92,8	92,8	92,9	-
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – centralne ogrzewanie	85,3	83,6	83,7	83,8	-
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – gaz sieciowy	4,9	8,8	10,8	13,1	-
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m²]	206 477	215 572	217 522	219 083	221 784

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Walory turystyczne i krajobrazowe

Do walorów turystycznych gminy Pietrowice Wielkie należy zaliczyć przede wszystkim następujące obiekty:

- **Kościółek pw. Św. Krzyża** znajdujący się na skraju Pietrowic Wielkich, przy drodze do Gródczanek. Wzniesiony w 1667 roku, a poszerzony do obecnych kształtów w połowie XVIII w. Od setek lat Św. Krzyż to znane na Śląsku miejsce pielgrzymkowe.
- **Pałac w Krowiarkach** zbudowany około 1800 roku. W II połowie XIX w. zyskał neorenesansowy i neobarokowy wygląd. Kiedy w 1892 roku spłonęło północne drewniane skrzydło, na jej miejsce wzniesiono nowe dwupiętrowe skrzydło w stylu secesyjnym.
- **Kościół w Pietrowicach Wielkich** zbudowany w XVI wieku, a rozbudowany w 1822 i 1935 roku. Z pierwotnego kościoła gotyckiego zachowały się od zachodu trzy przęsła. Wieża została wzniesiona w 1822 roku. W kościele znajdują się obrazy z drugiej połowy XVIII wieku, rzeźby barokowe oraz żeliwna płyta nagrobna z 1843 roku.
- **Kościół w Makowie** usytuowany na wzniesieniu w centrum wsi, zbudowany w latach 1777-1788 pod kierunkiem mistrza Franciszka Bolika z Raciborza, na miejscu poprzedniego z 1613 roku. Przy kościele znajduje się cmentarz o powierzchni około 0,4 ha, gdzie zachowały się kamienne krzyże nagrobne z końca XIX wieku.
- **Kościół w Cyprzanowie**, który na początku był skromną budowlą z drewna. W 1688 roku został rozbudowany, ale niestety całkowicie spłonął w roku 1861. W latach 1865-1868 w miejscu pogorzeliska zbudowano nowy, murowany kościół.
- **Kościół w Pawłowie** zbudowany w latach 1907-1908 na miejscu drewnianego kościoła Matki Bożej przeniesionego z Raciborza w 1727 roku. Neogotycki, murowany. W czasie wojny kościół znacznie ucierpiał – odrestaurowano go w 1945 roku.
- **Kościół w Samborowicach** zbudowany w latach 1931-1933 w stylu neobarokowym. W czasie wojny został uszkodzony, odbudowano go w 1947 roku.
- **Kościół w Krowiarkach** wybudowany w 1223 roku i następnie przebudowany w 1447 roku. został przebudowany. Jest on wybudowany w stylu neogotyckim. Wieża kościelna została zniszczona w 1945 roku.

Atrakcje turystyczne stanowią także park krajobrazowy oraz wieża widokowa:

- **Park krajobrazowy** przy pałacu w Krowiarkach, założony w XVII., o powierzchni ok. 7 ha, znajdują się w nim liczne okazy starodrzewia i drzew egzotycznych, np. żywotnik olbrzymi. Park kryje neoklasycystyczne mauzoleum rodowe Donnersmarcków z ok. 1870 r.
- **Wieża widokowa** przy drewnianym kościółku św. Krzyża. Położona 230,17 m n.p.m., jej wysokość łącznie z krzyżem to 22,83 m. Na pamiątkę 100-lecia odzyskania niepodległości na szczyt wieży prowadzi 100 schodków. Jest to kolejny obiekt na szlaku wież i platform widokowych górnej Odry, z którego przy dobrej pogodzie pięknie widać Bramę Morawską.

Na terenie gminy Pietrowice Wielkie istnieje jeden pomnik przyrody – pojedynczy okaz żywotnika w Krowiarkach, przy ul. Zamkowej.

Analiza wskaźnikowa

W tym rozdziale przedstawiono analizę gminy w pięciu sferach, uwzględniając podział na jednostki analityczne zaprezentowane w metodologii. Podział ten pozwala na szczegółową ocenę zjawisk negatywnych w gminie. Wskaźniki przedstawiono zarówno:

- w formie liczbowej – w tabelach, gdzie wyróżnienie kolorem w tabeli oznacza odchylenie wartości wskaźnika w danej jednostce od wartości referencyjnej (tj. wartości wskaźnika w skali całej gminy);
- w formie graficznej – na mapie, gdzie zaprezentowano skalę odpowiadającą natężeniu zjawisk.

Należy mieć na uwadze, że zastosowane wskaźniki dzielą się na stymulanty i destymulanty, co wpływa na interpretację wyników przedstawianych zarówno w tabelach, jak i na mapach. Stymulanty to wskaźniki, w których wyższe wartości są korzystne – im wyższy wynik, tym lepszy efekt lub bardziej pożądana sytuacja. Natomiast destymulanty to wskaźniki, w których wyższe wartości są niekorzystne – im wyższy wynik, tym gorszy efekt lub mniej pożądana sytuacja.

W związku z tym skale stosowane w tabelach i na mapach mogą różnić się w zależności od rodzaju wskaźnika. Dla stymulant wyższe wartości oznaczają pozytywniejszy wynik, dlatego skala może być odczytywana jako rosnąco korzystna. Z kolei dla destymulant wyższe wartości oznaczają pogorszenie sytuacji, więc skala będzie odzwierciedlać odwrotną zależność, gdzie niższe wartości są lepsze.

Sfera społeczna

Wskaźniki dotyczące demografii i aktywności społecznej

- S1** – Wskaźnik obciążenia demograficznego – Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym
- S2** – Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców
- S3** – Saldo migracji – Saldo migracji ludności na 100 osób
- S4** – Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS na 100 mieszkańców
- S5** – Frekwencja wyborcza do Sejmu/Senatu w 2023 roku

Negatywne wartości wskazanych powyżej wskaźników odzwierciedlają wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa i niską aktywnością społeczną. Wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego (S1) oraz wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (S2) wskazują na rosnącą liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym. Ujemne saldo migracji (S3) świadczy o odpływie ludności, szczególnie młodych i aktywnych zawodowo, co dodatkowo pogłębia demograficzny kryzys. Niska liczba organizacji pozarządowych (S4) sugeruje ograniczone zaangażowanie obywateli w inicjatywy społeczne, co może utrudniać rozwój kapitału

społecznego i rozwiązywanie lokalnych problemów. Natomiast niska frekwencja wyborcza (S5) jest oznaką słabej partycypacji obywatelskiej.

Kolejna tabela przedstawia wartości wskaźników dla każdej z jednostek analitycznych. Kolorem żółtym w tabeli zostały wyróżnione odchylenia od wartości referencyjnej wskaźnika, tj. wartości dla całej gminy, świadczące o występowaniu negatywnego zjawiska.

Najwięcej odchyłeń od wartości referencyjnej wskaźników dotyczących demografii i aktywności społecznej odnotowano w jednostkach: Pietrowice Wielkie IV (4 odchylenia), Amandów (4 odchylenia), Lekartów (4 odchylenia). Najwięcej przekroczeń odnotowano w przypadku wskaźników dotyczących obciążenia demograficznego oraz liczby organizacji pozarządowych (w obu przypadkach odchylenia wystąpiły w ośmiu jednostkach).

Wartość wskaźnika obciążenia demograficznego w skali całej gminy wyniosła 51,31%. Wyższe wartości odnotowano w ośmiu jednostkach analitycznych: Gródczanki (54,81%), Cyprzanów (55,80%), Pietrowice Wielkie I (56,16%), Amandów (56,86%), Kornice (57,53%), Pietrowice Wielkie III (59,52%), Lekartów (62,50%), Pietrowice Wielkie IV (64,71%).

Referencyjna wartość wskaźnika dotyczącego liczby organizacji pozarządowych wyniosła 0,36. Przekroczenia odnotowano w jednostkach: Pietrowice Wielkie II (0,15), Krowiarki (0,23) i Maków (0,34), natomiast w pięciu jednostkach nie odnotowano żadnej organizacji pozarządowej (Pietrowice Wielkie IV, Amandów, Cyprzanów, Gródczanki, Lekartów).

Niekorzystne w stosunku do całej gminy wartości wskaźnika dotyczącego udziału osób w wieku poprodukcyjnym wśród ogółu mieszkańców zaobserwowano w siedmiu jednostkach analitycznych: Pietrowice Wielkie IV (17,2%), Cyprzanów (17,9%), Samborowice (18,4%), Pietrowice Wielkie I (20,4%), Kornice (21,2%), Lekartów (21,3%), Amandów (22,5%). W skali całej gminy Pietrowice Wielkie odsetek ten wynosi 17,0%.

Przekroczenia odnotowano także w przypadku wskaźnika dotyczącego salda migracji. Jego wartość w skali całej gminy wynosi -0,08, podczas gdy niekorzystne wartości wystąpiły w pięciu jednostkach analitycznych: Lekartów (-4,14), Amandów (-2,50), Pietrowice Wielkie II (-2,49), Krowiarki (-1,74), Kornice (-0,68).

W pięciu jednostkach analitycznych odnotowano też niższą niż w skali gminy frekwencję wyborczą: Pietrowice Wielkie I (55,78%), Pietrowice Wielkie II (55,78%), Pietrowice Wielkie III (55,78%), Pietrowice Wielkie IV (55,78%), Maków (55,79%). W całej gminie frekwencja wynosiła 60,18%.

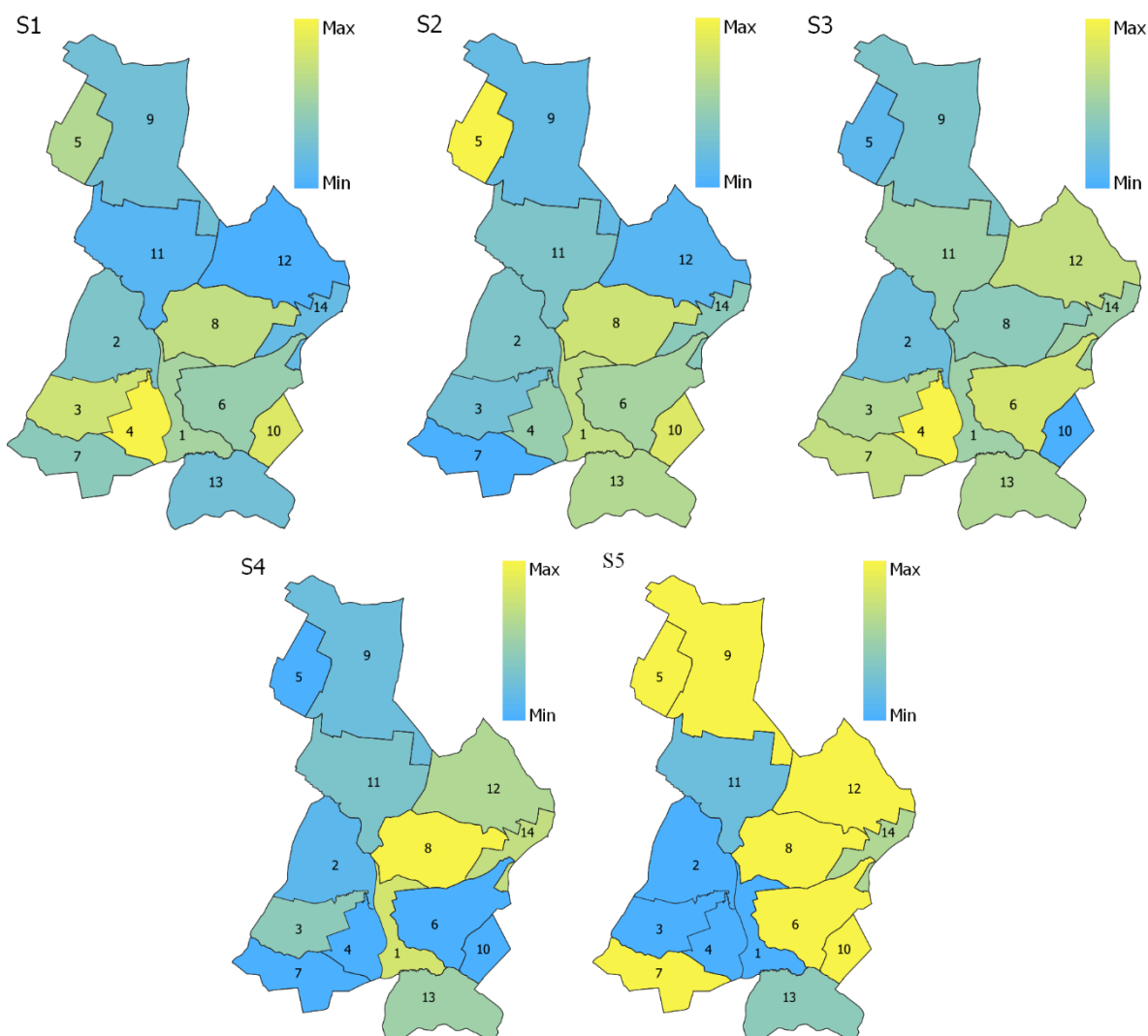
Tabela 17. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące demografii i aktywności społecznej [dane aktualne na dzień 31.12.2023]

Lp.	Jednostka analityczna	S1	S2	S3	S4	S5
1.	Pietrowice Wielkie I	56,16%	20,4%	0,00	0,92	55,78%
2.	Pietrowice Wielkie II	50,11%	16,3%	-2,49	0,15	55,78%
3.	Pietrowice Wielkie III	59,52%	15,5%	0,37	0,37	55,78%

Lp.	Jednostka analityczna	S1	S2	S3	S4	S5
4.	Pietrowice Wielkie IV	64,71%	17,2%	5,84	0,00	55,78%
5.	Amandów	56,86%	22,5%	-2,50	0,00	63,71%
6.	Cyprzanów	55,80%	17,9%	1,61	0,00	63,71%
7.	Gródczanki	54,81%	12,4%	0,96	0,00	63,71%
8.	Kornice	57,53%	21,2%	-0,68	1,02	63,71%
9.	Krowiarki	49,48%	15,3%	-1,74	0,23	63,71%
10.	Lekartów	62,50%	21,3%	-4,14	0,00	63,71%
11.	Maków	45,26%	16,2%	0,00	0,34	55,79%
12.	Pawłów	39,41%	14,4%	0,97	0,48	63,71%
13.	Samborowice	49,53%	18,4%	0,31	0,47	60,74%
14.	Żerdziny	46,30%	16,7%	0,00	0,51	63,41%
Średnia dla gminy		51,31%	17,0%	-0,08	0,36	60,18%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodka pomocy społecznej,
urzędu gminy, KRS oraz Państwowej Komisji Wyborczej

Mapa 3. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące korzystania z pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodka pomocy społecznej,
urzędu gminy, KRS oraz Państwowej Komisji Wyborczej

Wskaźniki dotyczące korzystania z pomocy społecznej

- S6** – Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców
- S7** – Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców
- S8** – Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców
- S9** – Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców
- S10** – Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców
- S11** – Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców
- S12** – Liczba dożywień dzieci przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców

Negatywne wartości powyższych wskaźników wskazują na poważne problemy społeczne i ekonomiczne, które dodatkowo pogłębiają wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa i niską aktywnością społeczną. Wysoka liczba osób korzystających z pomocy społecznej (S6), w szczególności z powodu niepełnosprawności, chorób (S7, S8) oraz ubóstwa (S9) może sygnalizować możliwość wykluczenia społecznego najbardziej potrzebujących. Problemy z bezrobociem (S10) oraz bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego (S11) wskazują na niską aktywność zawodową i społeczną, a ponadto mogą sygnalizować brak dostępu do efektywnego wsparcia edukacyjnego i zawodowego. Jednocześnie konieczność dożywiania dzieci (S12) sygnalizuje trudną sytuację materialną rodzin, co może ograniczać rozwój młodego pokolenia. Ogólnie, wartości te odzwierciedlają poważne deficyty w integracji społecznej i wsparciu potrzebujących, które wymagają kompleksowych działań naprawczych.

Kolejna tabela przedstawia wartości wskaźników dla każdej z jednostek analitycznych. Kolorem żółtym w tabeli zostały wyróżnione odchylenia od wartości referencyjnej wskaźnika, tj. wartości dla całej gminy, świadczące o występowaniu negatywnego zjawiska.

Najwięcej odchyłeń od wartości referencyjnej wskaźników odnotowano w jednostkach: Krowiarki (7 odchyłeń), Amandów (4 odchylenia), Maków (4 odchylenia), Pawłów (4 odchylenia).

Najwięcej przekroczeń dotyczy wskaźników związanych z korzystaniem z pomocy społecznej przez osoby z niepełnosprawnościami, jak i związanych z korzystaniem z pomocy społecznej z powodu długotrwałej/ciężkiej choroby lub ubóstwa.

Referencyjna wartość wskaźnika dotyczącego liczby osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej (0,17) została przekroczona w sześciu jednostkach analitycznych: Lekartów (0,59), Krowiarki (0,46), Kornice (0,34), Żerdziny (0,25), Cyprzanów (0,20), Pietrowice Wielkie III (0,19).

Wskaźnik związany z liczbą osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby przyjął niekorzystne wartości (w porównaniu do całej gminy) w przypadku sześciu jednostek analitycznych: Amandów (1,25), Kornice (0,68), Krowiarki (0,46), Pietrowice Wielkie III (0,37), Pawłów (0,32), Pietrowice Wielkie II (0,29). W skali całej gminy Pietrowice Wielkie wskaźnik ten przyjął wartość 0,22.

Nasilenie problemu ubóstwa dotyczy sześciu jednostek analitycznych: Amandów (1,25), Krowiarki (0,70), Lekartów (0,59), Maków (0,34), Pawłów (0,32), Żerdziny (0,25). Wartość referencyjna wskaźnika w tym zakresie wynosi natomiast 0,25.

Korzystanie z pomocy społecznej w większej skali niż w przypadku całej gminy dotyczy pięciu jednostek analitycznych: Amandów (2,50), Krowiarki (2,21), Lekartów (1,18), Kornice (1,02), Pawłów (0,81). W skali gminy wskaźnik ten przyjął wartość 0,75.

Większe niż w skali gminy nasilenie problemu bezrobocia zaobserwowano w pięciu jednostkach analitycznych: Amandów (1,25), Krowiarki (0,35), Pietrowice Wielkie II (0,29), Maków (0,17), Pawłów (0,16). Wartość referencyjna tego wskaźnika wynosi 0,12.

Korzystanie z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w większej skali aniżeli w całej gminie (0,11) odnotowano w trzech jednostkach analitycznych: Krowiarki (0,58), Maków (0,17), Pietrowice Wielkie II (0,15).

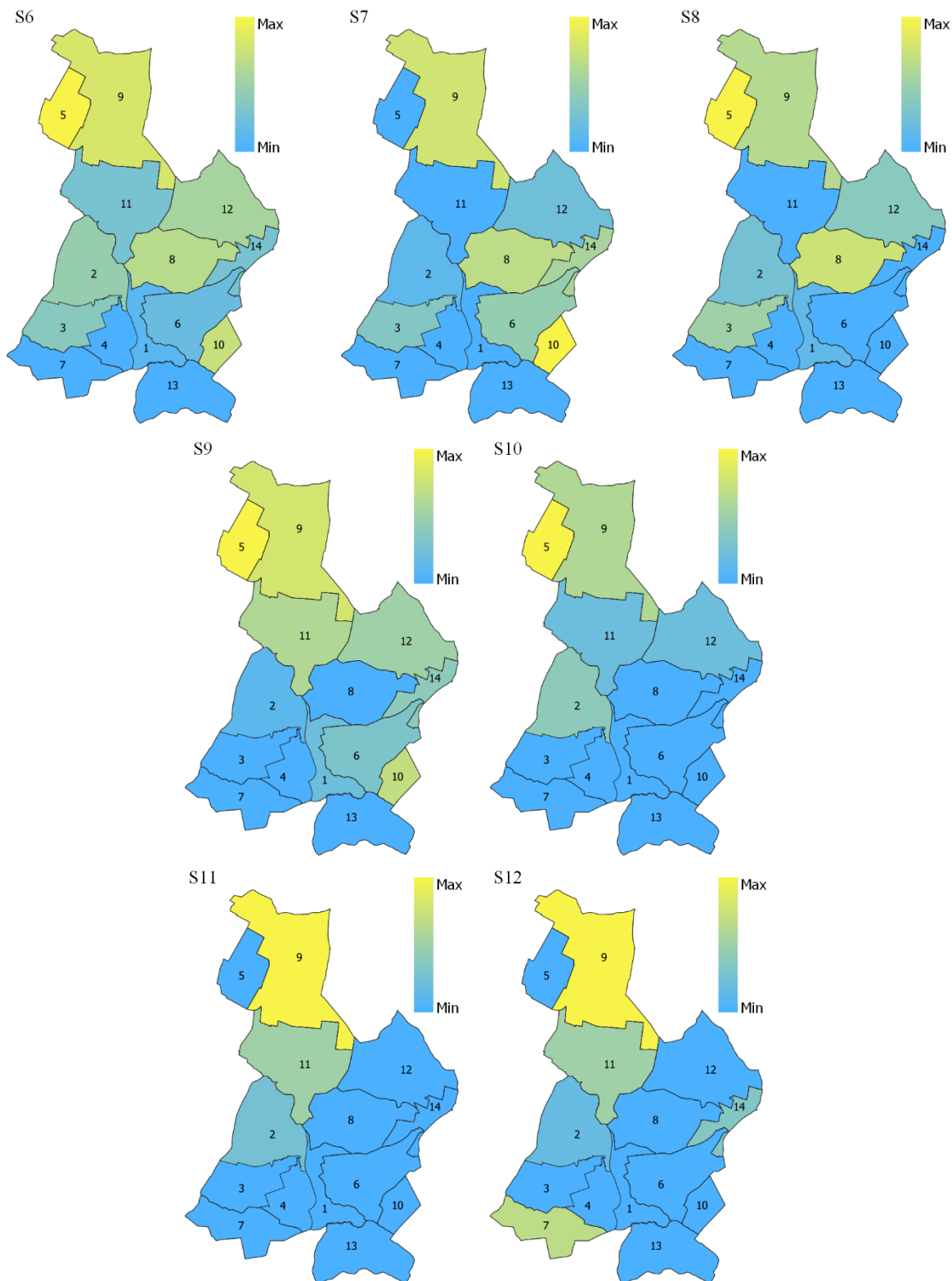
Odchylenia w trzech jednostkach analitycznych zaobserwowano w przypadku wskaźnika związanego z liczbą dożywień dzieci przyznanych przez OPS: Krowiarki (148,08), Gródczanki (51,67), Maków (31,99). W skali całej gminy wskaźnik osiągnął wartość 27,85.

Tabela 18. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące korzystania z pomocy społecznej
[dane aktualne na dzień 31.12.2023]

Lp.	Jednostka analityczna	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12
1.	Pietrowice Wielkie I	0,37	0,00	0,18	0,18	0,00	0,00	0,00
2.	Pietrowice Wielkie II	0,73	0,15	0,29	0,15	0,29	0,15	16,98
3.	Pietrowice Wielkie III	0,56	0,19	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Pietrowice Wielkie IV	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Amandów	2,50	0,00	1,25	1,25	1,25	0,00	0,00
6.	Cyprzanów	0,40	0,20	0,00	0,20	0,00	0,00	0,00
7.	Gródczanki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	51,67
8.	Kornice	1,02	0,34	0,68	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Krowiarki	2,21	0,46	0,46	0,70	0,35	0,58	148,08
10.	Lekartów	1,18	0,59	0,00	0,59	0,00	0,00	0,00
11.	Maków	0,50	0,00	0,00	0,34	0,17	0,17	31,99
12.	Pawłów	0,81	0,16	0,32	0,32	0,16	0,00	0,00
13.	Samorowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Żerdziny	0,51	0,25	0,00	0,25	0,00	0,00	25,57
Średnia dla gminy		0,75	0,17	0,22	0,25	0,12	0,11	27,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodka pomocy społecznej

Mapa 4. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące korzystania z pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodka pomocy społecznej

Wskaźniki dotyczące przestępczości i bezpieczeństwa

S13 – Liczba stwierdzonych przestępstw na 100 mieszkańców

S14 – Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty na 100 mieszkańców

Negatywne wartości ww. wskaźników wskazują na problemy związane z bezpieczeństwem i patologiami społecznymi. Wysoka liczba przestępstw (S13) odzwierciedla pogorszenie porządku publicznego i wzrost niepewności mieszkańców. Duża liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty (S14) świadczy o nasileniu problemu przemocy domowej, który prowadzi do dalszej marginalizacji i destrukcji społecznych więzi. Razem te wskaźniki wskazują na konieczność intensyfikacji działań prewencyjnych i edukacyjnych.

Kolejna tabela przedstawia wartości wskaźników dla każdej z jednostek analitycznych. Kolorem żółtym w tabeli zostały wyróżnione odchylenia od wartości referencyjnej wskaźnika, tj. wartości dla całej gminy, świadczące o występowaniu negatywnego zjawiska.

Najwięcej odchyień (po 2) od wartości referencyjnej wskaźników dotyczących przestępczości i bezpieczeństwa odnotowano w jednostkach: Pietrowice Wielkie II, Kornice i Maków.

Wskaźnik związany z liczbą przestępstw przyjął wyższe wartości niż w skali gminy w przypadku czterech jednostek analitycznych: Kornice (3,41), Pietrowice Wielkie II (1,46), Maków (1,01) i Cyprzanów (0,80). Wskaźnik ten w skali całej gminy Pietrowice Wielkie przyjął wartość 0,76.

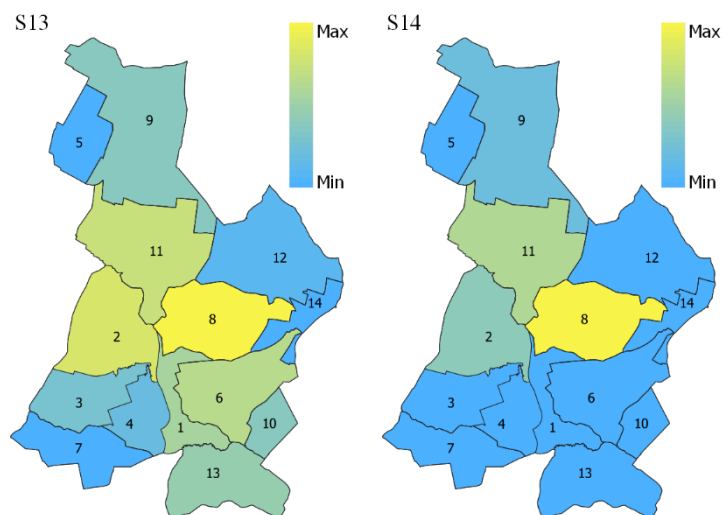
W czterech jednostkach analitycznych odnotowano też wyższą niż w skali gminy wartość wskaźnika związanego z liczbą rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty: Kornice (0,68), Maków (0,17), Pietrowice Wielkie II (0,15) i Krowiarki (0,12). Wartość referencyjna tego wskaźnika wynosi 0,08.

Tabela 19. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące przestępczości i bezpieczeństwa
[dane aktualne na dzień 31.12.2023]

Lp.	Jednostka analityczna	S13	S14
1.	Pietrowice Wielkie I	0,73	0,00
2.	Pietrowice Wielkie II	1,46	0,15
3.	Pietrowice Wielkie III	0,56	0,00
4.	Pietrowice Wielkie IV	0,32	0,00
5.	Amandów	0,00	0,00
6.	Cyprzanów	0,80	0,00
7.	Gródczanki	0,00	0,00
8.	Kornice	3,41	0,68
9.	Krowiarki	0,58	0,12
10.	Lekartów	0,59	0,00
11.	Maków	1,01	0,17
12.	Pawłów	0,16	0,00
13.	Samborowice	0,63	0,00
14.	Żerdziny	0,00	0,00
Średnia dla gminy		0,76	0,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych komendy policji

Mapa 5. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące przestępczości i bezpieczeństwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych komendy policji

Wskaźniki dotyczące bezrobocia

S15 – Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

S16 – Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

S17 – Liczba bezrobotnych kobiet na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Negatywne wartości powyższych wskaźników wskazują na strukturalne problemy na rynku pracy, które hamują rozwój społeczno-gospodarczy. Wysoka liczba osób bezrobotnych (S15), szczególnie długotrwale pozostających bez pracy (S16), może świadczyć o słabości mechanizmów wsparcia zatrudnienia i dostosowania kompetencji pracowników do potrzeb rynku. Problemy te mogą być szczególnie dotkliwe jeśli dotyczą konkretnych grup – np. kobiet (S17), co może prowadzić do ich wykluczenia. Taki stan rzeczy osłabia integrację zawodową i społeczną, prowadząc do wzrostu obciążenia systemów pomocowych i zmniejszenia potencjału gospodarczego.

Kolejna tabela przedstawia wartości wskaźników dla każdej z jednostek analitycznych. Kolorem żółtym w tabeli zostały wyróżnione odchylenia od wartości referencyjnej wskaźnika, tj. wartości dla całej gminy, świadczące o występowaniu negatywnego zjawiska.

Problemy związane z bezrobociem występują w głównej mierze w trzech jednostkach analitycznych: Pietrowice Wielkie II, Kornice i Krowiarki – w każdej z tych jednostek odnotowano 3 odchylenia (na 3 analizowane wskaźniki w tym obszarze).

Najwięcej przekroczeń dotyczy wskaźnika związanego z liczbą osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym – odnotowano je w czterech jednostkach analitycznych: Kornice (4,30), Pietrowice Wielkie II (2,42), Krowiarki (1,91), Cyprzanów (1,25). W skali całej gminy wskaźnik ten osiągnął wartość 1,01.

Nasilenie zjawiska długotrwałego bezrobocia zaobserwowano w trzech jednostkach: Kornice (2,15), Krowiarki (1,39), Pietrowice Wielkie II (0,88). Wartość referencyjna tego wskaźnika wynosi natomiast 0,47.

Problem bezrobocia wśród kobiet występuje przede wszystkim w jednostkach: Kornice (2,69) Pietrowice Wielkie II (2,20) i Krowiarki (1,04). W skali całej gminy wskaźnik ten przyjął wartość 0,66.

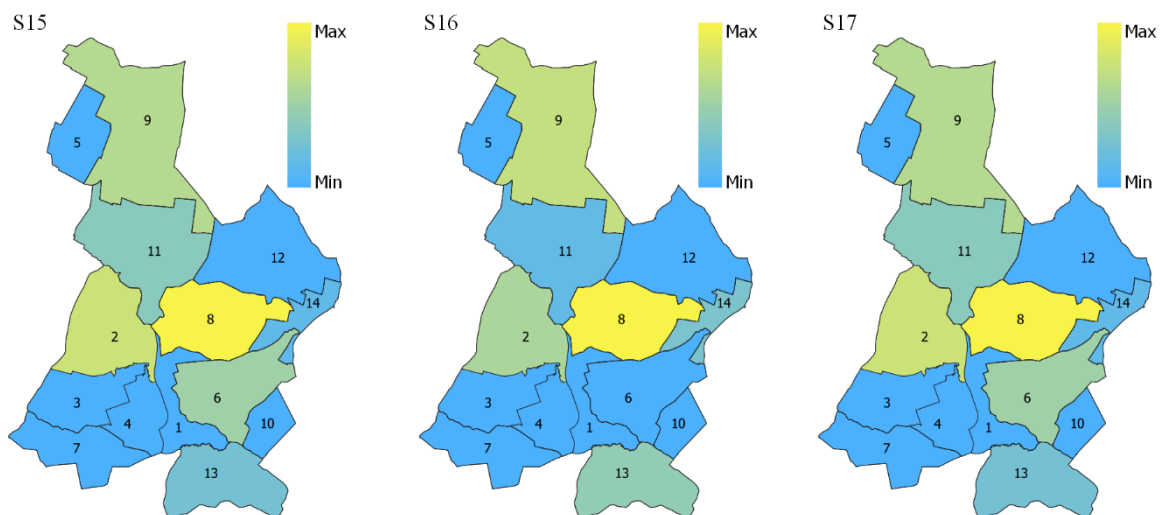
Tabela 20. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące bezrobocia [dane aktualne na dzień 31.12.2023]

Lp.	Jednostka analityczna	S15	S16	S17
1.	Pietrowice Wielkie I	0,00	0,00	0,00
2.	Pietrowice Wielkie II	2,42	0,88	2,20
3.	Pietrowice Wielkie III	0,00	0,00	0,00
4.	Pietrowice Wielkie IV	0,00	0,00	0,00
5.	Amandów	0,00	0,00	0,00
6.	Cyprzanów	1,25	0,00	0,63
7.	Gródczanki	0,00	0,00	0,00
8.	Kornice	4,30	2,15	2,69

Lp.	Jednostka analityczna	S15	S16	S17
9.	Krowiarki	1,91	1,39	1,04
10.	Lekartów	0,00	0,00	0,00
11.	Maków	0,97	0,24	0,49
12.	Pawłów	0,00	0,00	0,00
13.	Samborowice	0,93	0,47	0,47
14.	Żerdziny	0,37	0,37	0,37
Średnia dla gminy		1,01	0,47	0,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych urzędu pracy

Mapa 6. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych urzędu pracy

Sfera gospodarcza

Wskaźniki ze sfery gospodarczej

G1 – Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

G2 – Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (po 2022 roku) w przeliczeniu na 100 mieszkańców

G3 – Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym w ogólnej liczbie bezrobotnych

Negatywne wartości ww. wskaźników wskazują na ograniczoną aktywność gospodarczą i problemy z wykształceniem mieszkańców. Niska liczba zarejestrowanych (G1) i nowo powstałych podmiotów gospodarczych (G2) oznacza brak dynamiki rozwoju lokalnego biznesu i niewykorzystany potencjał ekonomiczny. Wysoki udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym (G3) wśród ogółu bezrobotnych podkreśla znaczenie niskiego poziomu edukacji jako bariery w znalezieniu pracy, co utrudnia rozwój społeczny i gospodarczy.

Kolejna tabela przedstawia wartości wskaźników dla każdej z jednostek analitycznych. Kolorem żółtym w tabeli zostały wyróżnione odchylenia od wartości referencyjnej wskaźnika, tj. wartości dla całej gminy, świadczące o występowaniu negatywnego zjawiska.

Najwięcej odchyłeń od wartości referencyjnej wskaźników ze sfery gospodarczej zaobserwowano w jednostkach: Maków (3 odchylenia), Pietrowice Wielkie III (2 odchylenia), Amandów (2 odchylenia), Gródczanki (2 odchylenia), Krowiarki (2 odchylenia), Samborowice (2 odchylenia), Żerdziny (2 odchylenia).

Najwięcej przekroczeń dotyczy wskaźnika związanego z liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych – odchylenia w tym zakresie odnotowano w dziesięciu jednostkach analitycznych: Gródczanki (3,35), Amandów (3,75), Cyprzanów (4,83), Krowiarki (4,99), Pietrowice Wielkie IV (6,49), Maków (7,20), Żerdziny (7,34), Pietrowice Wielkie III (7,46), Samborowice (7,97), Lekartów (8,28). Wartość referencyjna tego wskaźnika wynosi 8,68.

Odchylenie wartości wskaźnika dotyczącego liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych od wartości średniej dla całej gminy (0,68) zaobserwowano w ośmiu jednostkach analitycznych, z czego w trzech wartość wskaźnika była niższa: Pietrowice Wielkie III (0,37), Żerdziny (0,51), Pawłów (0,65), a w pozostałych pięciu jednostkach nie odnotowano żadnego nowo zarejestrowanego podmiotu (Pietrowice Wielkie II, Amandów, Gródczanki, Maków, Samborowice).

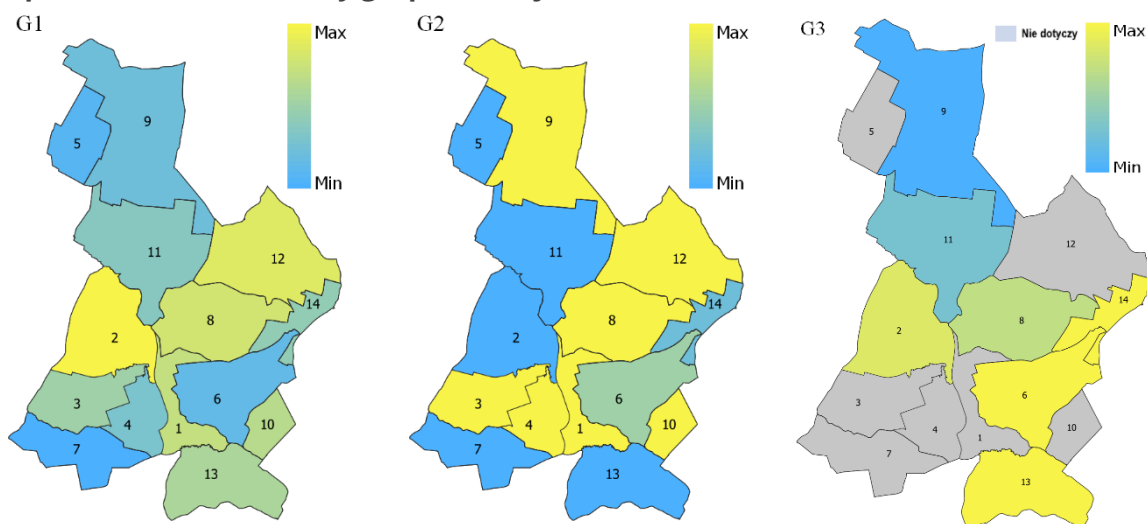
Problem związany z wysokim udziałem wśród bezrobotnych osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym występuje w dwóch jednostkach analitycznych: Krowiarkach (55%) i Makowie (25%). W skali całej gminy odsetek ten wynosi natomiast 21%.

Tabela 21. Wskaźniki ze sfery gospodarczej³ [dane aktualne na dzień 31.12.2023]

Lp.	Jednostka analityczna	G1	G2	G3
1.	Pietrowice Wielkie I	9,36	0,73	nie dotyczy
2.	Pietrowice Wielkie II	16,25	0,00	9%
3.	Pietrowice Wielkie III	7,46	0,37	nie dotyczy
4.	Pietrowice Wielkie IV	6,49	1,30	nie dotyczy
5.	Amandów	3,75	0,00	nie dotyczy
6.	Cyprzanów	4,83	1,21	0%
7.	Gródczanki	3,35	0,00	nie dotyczy
8.	Kornice	10,92	3,75	13%
9.	Krowiarki	4,99	0,81	55%
10.	Lekartów	8,28	2,37	nie dotyczy
11.	Maków	7,20	0,00	25%
12.	Pawłów	14,54	0,65	nie dotyczy
13.	Samborowice	7,97	0,00	0%
14.	Żerdziny	7,34	0,51	0%
Średnia dla gminy		8,68	0,68	21%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych rejestru REGON oraz urzędu pracy

Mapa 7. Wskaźniki ze sfery gospodarczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych rejestru REGON oraz urzędu pracy

³ W przypadku, gdy w tabeli zamiast wartości wskaźnika widnieje zapis „nie dotyczy”, oznacza to, iż np. w danej jednostce nie ma osób bezrobotnych

Sfera środowiskowa

Wskaźnik ze sfery środowiskowej

Ś1 – Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t)

Ś2 – Występowanie obszaru szczególnego zagrożenia powodzią

Ś3 – Odsetek budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji w ogóle
budynków użyteczności publicznej

Wysokie wartości wskaźnika nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (Ś1) wskazują na poważne problemy środowiskowe, co negatywnie wpływa na zdrowie mieszkańców.

Obecność obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (Ś2) świadczy o występowaniu ryzyka i może prowadzić do strat materialnych i zagrożenia życia. Odsetek budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji (Ś3) jest istotnym wskaźnikiem efektywności działań na rzecz ochrony środowiska i oszczędności energetycznej – jego niskie wartości mogą natomiast świadczyć o zaniedbaniach w zakresie modernizacji budynków, co prowadzi do wysokiego zużycia energii, większych kosztów utrzymania i zwiększenia emisji zanieczyszczeń.

Kolejna tabela przedstawia wartości wskaźników dla każdej z jednostek analitycznych. Kolorem żółtym w tabeli zostały wyróżnione odchylenia od wartości referencyjnej wskaźnika, tj. wartości dla całej gminy, świadczące o występowaniu negatywnego zjawiska.

Najwięcej odchyień (tj. po 2 przekroczenia) od wartości referencyjnej wskaźników ze sfery środowiskowej odnotowano w jednostkach: Pietrowice Wielkie I, Pietrowice Wielkie II, Cyprzanów, Gródczanki, Kornice, Krowiarki, Lekartów, Maków, Samborowice.

Najwięcej przekroczeń dotyczy wskaźnika związanego z występowaniem obszaru szczególnego zagrożenia powodzią. Występuje ono w dziesięciu jednostkach analitycznych: Pietrowice Wielkie I, Pietrowice Wielkie II, Pietrowice Wielkie III, Pietrowice Wielkie IV, Cyprzanów, Gródczanki, Kornice, Krowiarki, Lekartów, Maków, Samborowice.

Odchylenia w przypadku wskaźnika dotyczącego odsetka budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji w ogóle budynków użyteczności publicznej wystąpiły w siedmiu jednostkach analitycznych, przy czym w jednej z nich odnotowano wartość niższą niż referencyjna (Krowiarki – 25%), a w pozostałych sześciu żaden z budynków użyteczności publicznej nie został poddany termomodernizacji (Pietrowice Wielkie I, Amandów, Gródczanki, Kornice, Lekartów, Pawłów). W skali całej gminy wartość wskaźnika wyniosła 32%.

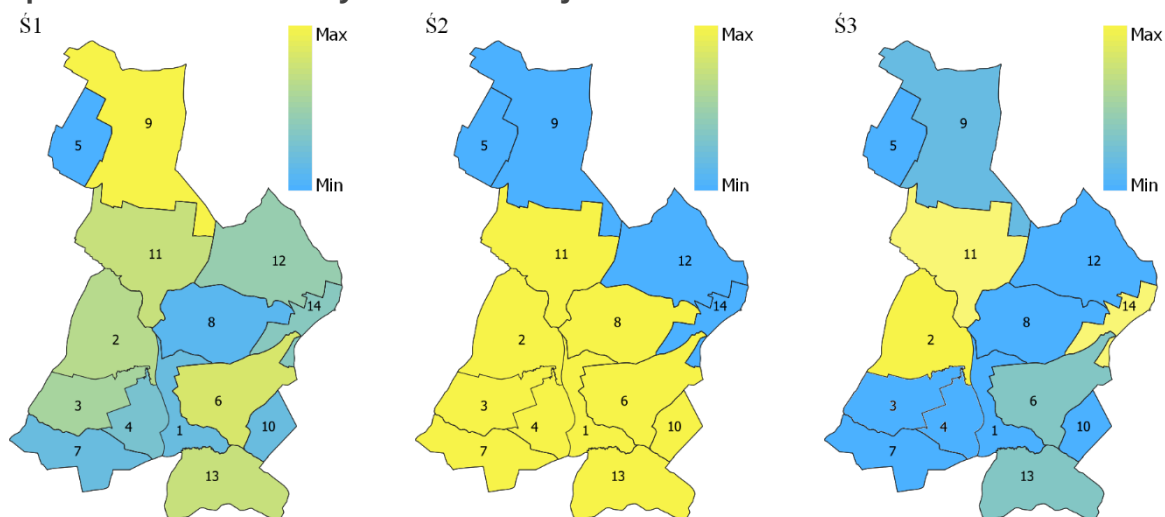
Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest przyjął niekorzystną w stosunku do gminy wartość w pięciu jednostkach analitycznych: Krowiarki (207,86), Cyprzanów (172,63), Maków (165,20), Samborowice (165,08) i Pietrowice Wielkie II (103,11). Wartość referencyjna wskaźnika wynosi 77,88.

Tabela 22. Wskaźniki ze sfery środowiskowej [dane aktualne na dzień 31.12.2023]

Lp.	Jednostka analityczna	Ś1	Ś2	Ś3
1.	Pietrowice Wielkie I	22,05	1	0%
2.	Pietrowice Wielkie II	103,11	1	56%
3.	Pietrowice Wielkie III	72,60	1	nie dotyczy
4.	Pietrowice Wielkie IV	30,78	1	nie dotyczy
5.	Amandów	13,94	0	0%
6.	Cyprzanów	172,63	1	33%
7.	Gródczanki	21,39	1	0%
8.	Kornice	19,47	1	0%
9.	Krowiarki	207,86	0	25%
10.	Lekartów	21,86	1	0%
11.	Maków	165,20	1	50%
12.	Pawłów	40,16	0	0%
13.	Samborowice	165,08	1	33%
14.	Żerdziny	34,16	0	50%
Średnia dla gminy		77,88	-	32%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych urzędu gminy oraz danych z Hydroportalu

Mapa 8. Wskaźniki ze sfery środowiskowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych urzędu gminy oraz danych z Hydroportalu

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Wskaźniki ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej

PF1 – Liczba przystanków komunikacji zbiorowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców

PF2 – Liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni na powietrzu na 100 mieszkańców

PF3 – Wskaźnik gęstości zabudowy mieszkalnej

Niska wartość wskaźnika związanego z przystankami komunikacji zbiorowej (PF1) może wskazywać na utrudniony dostęp do transportu publicznego, co może skutkować wykluczeniem komunikacyjnym niektórych grup społecznych. Z kolei niewielka liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni w terenie dla dorosłych (PF2) może oznaczać niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni publicznych pod kątem aktywności fizycznej, co może prowadzić do ograniczonych możliwości rekreacji, szczególnie dla rodzin z dziećmi i seniorów. Wysokie wartości wskaźnika gęstości zabudowy (PF3) wskazują natomiast na intensywną zabudowę, co może świadczyć o możliwych problemach związanych z przepełnieniem, ograniczoną ilością terenów zielonych i pogorszoną jakością życia.

Kolejna tabela przedstawia wartości wskaźników dla każdej z jednostek analitycznych. Kolorem żółtym w tabeli zostały wyróżnione odchylenia od wartości referencyjnej wskaźnika, tj. wartości dla całej gminy, świadczące o występowaniu negatywnego zjawiska.

Najwięcej odchyłeń od wartości referencyjnej wskaźników ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej odnotowano pięciu jednostkach analitycznych: Pietrowice Wielkie I, Pietrowice Wielkie II, Pietrowice Wielkie III, Pietrowice Wielkie IV, Samborowice. W każdej z nich przekroczenia dotyczyły wszystkich trzech analizowanych wskaźników.

Wskaźnik dotyczący liczby przystanków komunikacji zbiorowej był mniej korzystny aniżeli w skali całej gminy (tj. 0,51) w przypadku siedmiu jednostek analitycznych, przy czym w dwóch nie ma żadnego przystanku (Pietrowice Wielkie III, Pietrowice Wielkie IV), a w pozostałych pięciu wartość wskaźnika była niższa: Pietrowice Wielkie I (0,18), Pietrowice Wielkie II (0,44), Krowiarki (0,46), Samborowice (0,47), Gródczanki (0,48).

Wartość referencyjna wskaźnika dotyczącego liczby placów zabaw i siłowni na powietrzu wynosi 0,45. Mniej korzystne wartości zaobserwowano w sześciu jednostkach analitycznych: Pietrowice Wielkie III (0,19), Pietrowice Wielkie II (0,29), Samborowice (0,31), Maków (0,34), Krowiarki (0,35), Pietrowice Wielkie I (0,37); a w jednej nie odnotowano żadnego placu zabaw ani też żadnej siłowni na powietrzu (Pietrowice Wielkie IV).

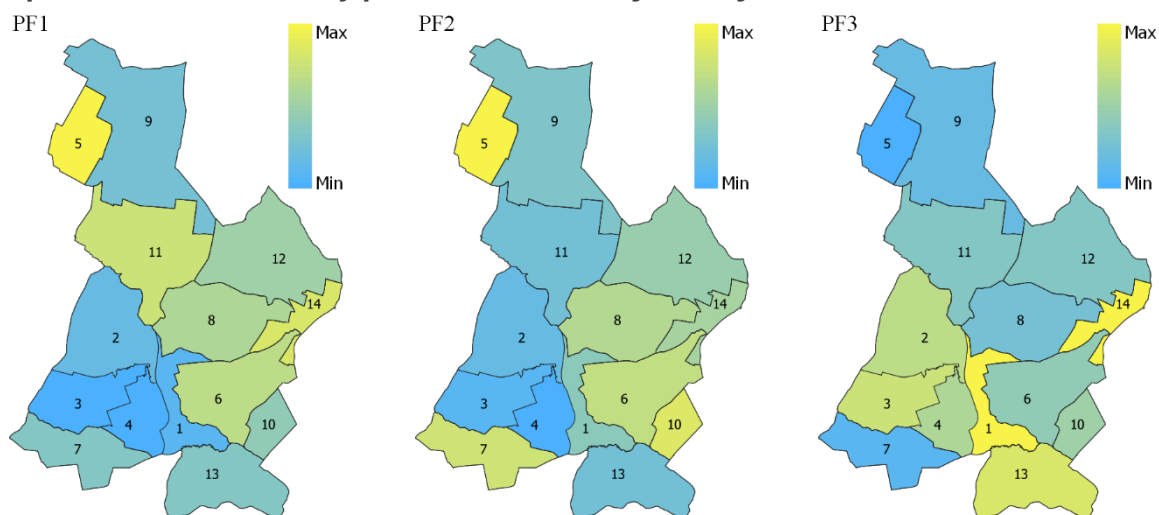
Niekorzystne wartości wskaźnika gęstości zabudowy mieszkalnej odnotowano w siedmiu jednostkach analitycznych: Pietrowice Wielkie I (69,82), Żerdziny (69,80), Samborowice (42,97), Pietrowice Wielkie III (41,03), Pietrowice Wielkie II (39,65), Pietrowice Wielkie IV (38,98), Lekartów (35,71). W skali całej gminy Pietrowice Wielkie wskaźnik przyjął wartość 29,33.

Tabela 23. Wskaźniki ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej [dane aktualne na dzień 31.12.2023]

Lp.	Jednostka analityczna	PF1	PF2	PF3
1.	Pietrowice Wielkie I	0,18	0,37	69,82
2.	Pietrowice Wielkie II	0,44	0,29	39,65
3.	Pietrowice Wielkie III	0,00	0,19	41,03
4.	Pietrowice Wielkie IV	0,00	0,00	38,98
5.	Amandów	1,25	2,50	9,56
6.	Cyprzanów	0,80	0,80	28,37
7.	Gródczanki	0,48	0,96	11,41
8.	Kornice	0,68	0,68	18,45
9.	Krowiarki	0,46	0,35	18,19
10.	Lekartów	0,59	1,18	35,71
11.	Maków	0,84	0,34	24,48
12.	Pawłów	0,65	0,48	24,90
13.	Samborowice	0,47	0,31	42,97
14.	Żerdziny	1,01	0,51	69,80
Średnia dla gminy		0,51	0,45	29,33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych urzędu gminy

Mapa 9. Wskaźniki ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych urzędu gminy

Sfera techniczna

Wskaźniki ze sfery technicznej

- T1** – Szacowana długość dróg gminnych do remontu na 1 ha powierzchni
- T2** – Udział mieszkań komunalnych z piecami węglowymi klasy 3 lub bezklasowymi w ogólnej liczbie mieszkań komunalnych
- T3** – Stan techniczny dróg gminnych (ocena w skali 1-5)
- T4** – Stan techniczny budynków użyteczności publicznej (ocena w skali 1-5)

Długi odcinek dróg gminnych wymagających remontu na 1 ha powierzchni (T1) wskazuje na niski poziom inwestycji w infrastrukturę transportową, co może utrudniać rozwój lokalny. Wysoki odsetek mieszkań komunalnych z przestarzałymi piecami węglowymi (T2) oznacza problem zanieczyszczenia powietrza oraz niewystarczające działania na rzecz modernizacji ogrzewania. Niska ocena stanu technicznego dróg gminnych (T3) wskazuje na zły stan nawierzchni, co może prowadzić do zwiększonego ryzyka wypadków, wyższych kosztów utrzymania pojazdów oraz konieczności modernizacji infrastruktury drogowej. Z kolei niska ocena stanu technicznego budynków użyteczności publicznej (T4) świadczy o złym stanie technicznym budynków użyteczności publicznej, co z kolei może wskazywać na konieczność remontów i modernizacji, a tym samym może wiązać się z dodatkowymi wydatkami gminy i pogorszeniem jakości usług publicznych, takich jak edukacja, opieka zdrowotna czy administracja.

Kolejna tabela przedstawia wartości wskaźników dla każdej z jednostek analitycznych. Kolorem żółtym w tabeli zostały wyróżnione odchylenia od wartości referencyjnej wskaźnika, tj. wartości dla całej gminy, świadczące o występowaniu negatywnego zjawiska.

Najwięcej odchyłeń (tj. po 3 przekroczenia) od wartości referencyjnej wskaźników ze sfery technicznej odnotowano w jednostkach: Cyprzanów, Lekartów, Maków, Pawłów.

W dziewięciu jednostkach analitycznych szacowana długość dróg gminnych do remontu jest dłuższa aniżeli średnia dla gminy (tj. 3,66): Lekartów (8,13), Pietrowice Wielkie I (8,02), Żerdziny (5,68), Pietrowice Wielkie III (5,32), Pietrowice Wielkie II (5,30), Pawłów (4,83), Samborowice (4,19), Cyprzanów (3,90), Maków (3,68).

Stan techniczny dróg gminnych jest więc istotnym problemem. Ocenę ich stanu technicznego niższą niż średnia dla gminy (tj. 3,51) odnotowano w ośmiu jednostkach analitycznych: Maków (2,88), Pietrowice Wielkie II (3,00), Cyprzanów (3,00), Lekartów (3,00), Pawłów (3,00), Krowiarki (3,25), Pietrowice Wielkie I (3,44), Samborowice (3,50).

Stan techniczny budynków użyteczności publicznej oceniany jest poniżej średniej gminnej (3,50) w czterech jednostkach analitycznych: Cyprzanów (3,00), Gródczanki (3,00), Kornice (3,00), Lekartów (3,00).

Wyższy niż w skali całej gminy Pietrowice Wielkie (wartość referencyjna – 18,2%) udział mieszkań komunalnych z piecami węglowymi klasy 3 lub bezklasowymi w ogóle mieszkań komunalnych zaobserwowano w trzech jednostkach analitycznych: Gródczanki (50,0%), Maków (28,6%), Pawłów (25,0%).

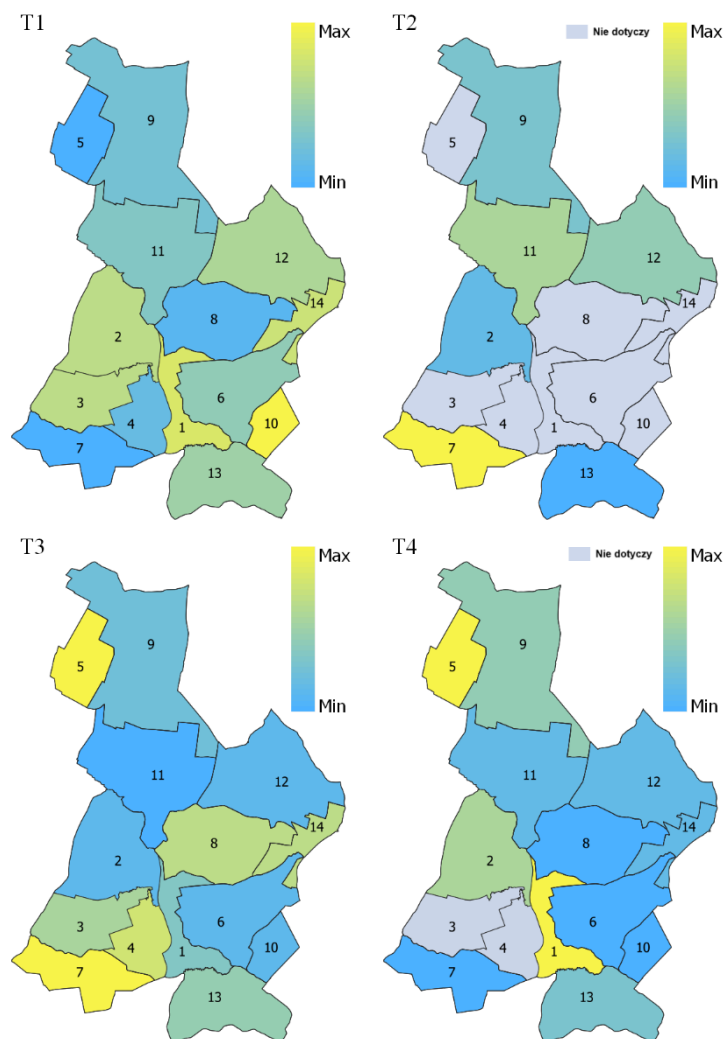
Tabela 24. Wskaźniki ze sfery technicznej⁴ [dane aktualne na dzień 31.12.2023]

Lp.	Jednostka analityczna	T1	T2	T3	T4
1.	Pietrowice Wielkie I	8,02	nie dotyczy	3,44	4,00
2.	Pietrowice Wielkie II	5,30	3,7%	3,00	3,78
3.	Pietrowice Wielkie III	5,32	nie dotyczy	4,00	nie dotyczy
4.	Pietrowice Wielkie IV	2,43	nie dotyczy	4,43	nie dotyczy
5.	Amandów	0,00	nie dotyczy	5,00	4,00
6.	Cyprzanów	3,90	nie dotyczy	3,00	3,00
7.	Gródczanki	0,00	50,0%	5,00	3,00
8.	Kornice	0,74	nie dotyczy	4,33	3,00
9.	Krowiarki	3,12	17,8%	3,25	3,75
10.	Lekartów	8,13	nie dotyczy	3,00	3,00
11.	Maków	3,68	28,6%	2,88	3,50
12.	Pawłów	4,83	25,0%	3,00	3,50
13.	Samorowice	4,19	0,0%	3,50	3,67
14.	Żerdziny	5,68	nie dotyczy	4,33	3,50
Średnia dla gminy		3,66	18,2%	3,51	3,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych urzędu gminy

⁴ W przypadku, gdy w tabeli zamiast wartości wskaźnika widnieje zapis „nie dotyczy”, oznacza to, iż np. w danej jednostce nie ma mieszkań komunalnych bądź też budynków użyteczności publicznej.

Mapa 10. Sfera techniczna wskaźniki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych urzędu gminy

Wyznaczenie granic obszarów zdegradowanych

Obszar zdegradowany to taki, na którym nasilone są przede wszystkim negatywne zjawiska społeczne, do których zaliczyć można m.in.: bezrobocie, ubóstwo, niski poziom kapitału społecznego. Ponadto, na obszarze zdegradowanym występują negatywne zjawiska w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej bądź technicznej.

Obszary zdegradowane wyznaczone zostały na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w pięciu sferach. W tabeli zaprezentowano liczbę przekroczeń wskaźników dla poszczególnych sfer. Obszary zdegradowane to te, które charakteryzują się negatywnymi zjawiskami w sferze społecznej (min. 9 wskaźników) oraz co najmniej jednym negatywnym zjawiskiem w innej sferze (tj. przekroczeniem większości wskaźników w tej sferze). W gminie Pietrowice Wielkie do obszarów zdegradowanych możliwe jest zaklasyfikowanie jednostek: Pietrowice Wielkie II, Kornice, Krowiarki.

Tabela 25. Podsumowanie analizy wskaźnikowej – liczba przekroczeń w poszczególnych sferach

Jednostka analityczna	Liczba mieszkańców	Powierzchnia w ha	Liczba przekroczeń w sferze:					Jednostka zakwalifikowana do OZ	Jednostka zakwalifikowana do OR
			Spółecznej (z 17)	Gospodarczej (z 3)	Środowiskowej (z 3)	Przestrzenno-funkcjonalnej (z 3)	Technicznej (z 4)		
1. Pietrowice Wielkie I	545	252,07	3	0	2	3	2		
2. Pietrowice Wielkie II	683	587,69	11	1	2	3	2	TAK	TAK
3. Pietrowice Wielkie III	536	380,23	4	2	1	3	1		
4. Pietrowice Wielkie IV	308	259,13	4	1	1	3	0		
5. Amandów	80	293,01	8	2	1	0	0		
6. Cyprzanów	497	563,96	6	1	2	0	3		
7. Gródczanki	209	385,48	3	2	2	1	2		
8. Kornice	293	590,63	11	0	2	0	1	TAK	TAK
9. Krowiarki	861	1 077,75	13	2	2	2	1	TAK	TAK
10. Lekartów	169	165,2	7	1	2	1	3		
11. Maków	597	788,31	8	3	2	1	3		
12. Pawłów	619	747,05	4	1	1	0	3		
13. Samborowice	640	518,99	1	2	2	3	2		
14. Żerdziny	395	184,81	2	2	0	1	1		

Źródło: opracowanie własne

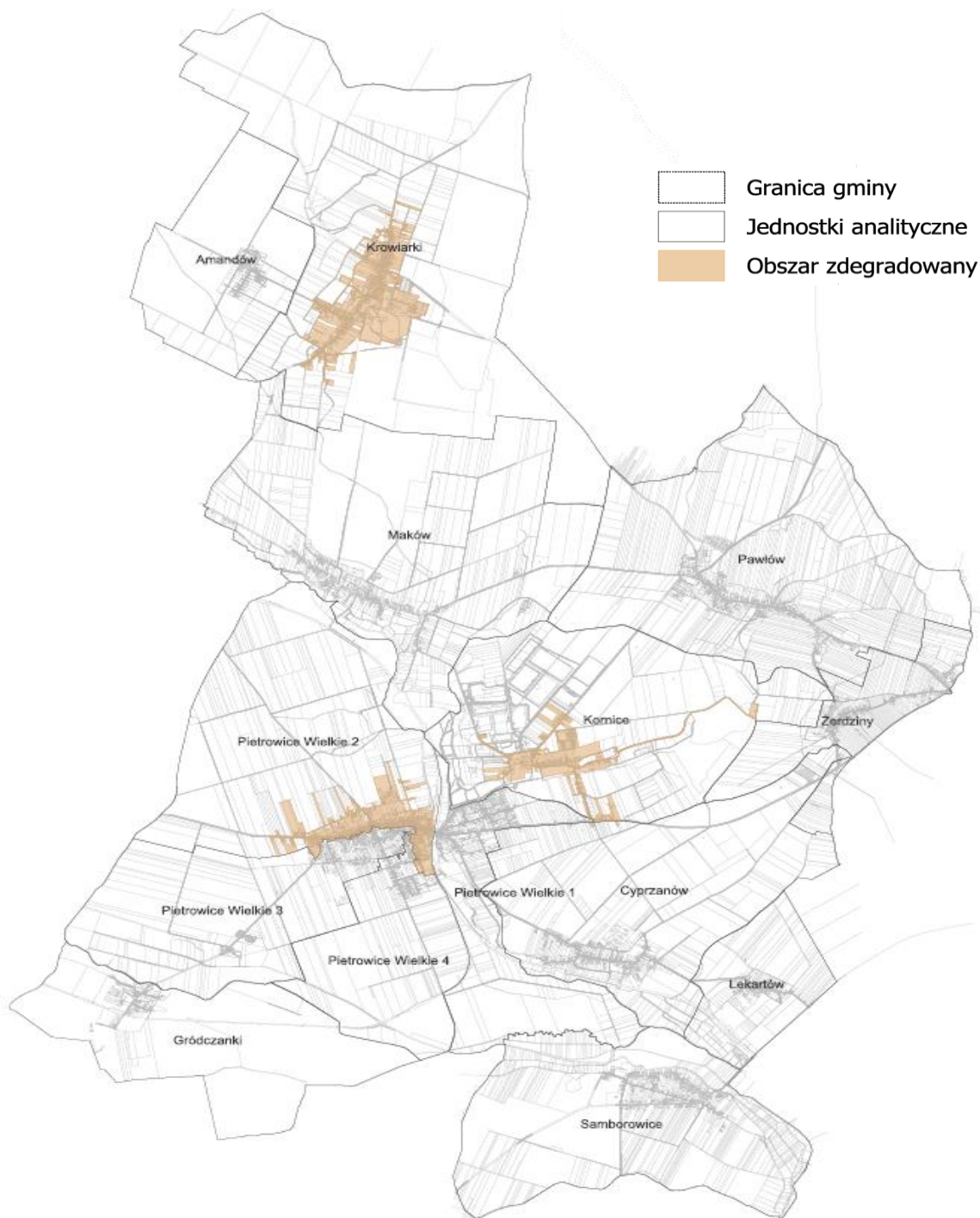
Z uwagi na zapisy ustawy o rewitalizacji, obszar zdegradowany został ograniczony wyłącznie do obszarów zamieszkałych i w poszczególnych jednostkach obejmuje odpowiednio:

- w jednostce Pietrowice Wielkie II obszar zdegradowany obejmuje 54,23 ha;
- w jednostce Kornice obszar zdegradowany obejmuje 46,50 ha;

- w jednostce Krowiarki obszar zdegradowany obejmuje 89,58 ha;

Reasumując, obszar zdegradowany gminy Pietrowice Wielkie zajmuje 2,8% powierzchni gminy (190,31 ha z 6 794,31 ha) i jest zamieszkały przez 28,6% mieszkańców (1 837 osób z 6 432 mieszkańców). Kolejna mapa przedstawia mapę poglądową obszaru zdegradowanego (mapa 11). Dokładne mapy na podkładzie zasadniczym stanowią załącznik nr 1 do uchwały.

Mapa 11. Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego

Źródło: opracowanie własne

Wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji

Zaprezentowana diagnoza posłużyła do wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji w gminie Pietrowice Wielkie, które mają zostać objęte Gminnym Programem Rewitalizacji. Obszar rewitalizacji stanowi element obszaru zdegradowanego i cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz pozostałych analizowanych sferach. Ponadto obszar rewitalizacji ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, co zostało potwierdzone w toku wewnętrznych ustaleń i konsultacji z przedstawicielami Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie.

Dla wyznaczenia **obszaru rewitalizacji** kierowano się zapisami **art. 10 ustawy o rewitalizacji**:

1. obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.
2. obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych potwierdziła się na różnych płaszczyznach analizy. Wyniki analizy wskazują, iż jednostki dotknięte największą liczbą niepożądanych zjawisk w **sferze społecznej** to: Krowiarki (13 przekroczeń), Pietrowice Wielkie II (11 przekroczeń), Kornice (11 przekroczeń).

Procesy determinujące **sferę gospodarczą** mają istotny wpływ na potencjał społeczno-ekonomiczny gminy. Dokonana analiza sfery gospodarczej potwierdziła występowanie nasilenia zjawisk kryzysowych w następujących jednostkach: Maków (3 przekroczenia), Pietrowice Wielkie III (2 przekroczenia), Amandów (2 przekroczenia), Gródczanki (2 przekroczenia), Krowiarki (2 przekroczenia), Samborowice (2 przekroczenia), Żerdziny (2 przekroczenia).

Diagnoza **sferę środowiskowej** w gminie Pietrowice Wielkie potwierdziła nasilenie zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej przede wszystkim w następujących jednostkach: Pietrowice Wielkie I (2 przekroczenia), Pietrowice Wielkie II (2 przekroczenia), Cyprzanów (2 przekroczenia), Gródczanki (2 przekroczenia), Kornice (2 przekroczenia), Krowiarki (2 przekroczenia), Lekartów (2 przekroczenia), Maków (2 przekroczenia), Samborowice (2 przekroczenia).

Szczególne natężenie problemów w **sferze przestrzenno-funkcjonalnej** zdiagnozowano w następujących jednostkach analitycznych: Pietrowice Wielkie I (3 przekroczenia), Pietrowice Wielkie II (3 przekroczenia), Pietrowice Wielkie III (3 przekroczenia), Pietrowice Wielkie IV (3 przekroczenia), Samborowice (3 przekroczenia), Krowiarki (2 przekroczenia).

Z kolei zjawiska kryzysowe w **sferze technicznej** odnotowano w następujących jednostkach: Cyprzanów (3 przekroczenia), Lekartów (3 przekroczenia), Maków (3 przekroczenia), Pawłów (3 przekroczenia).

Reasumując, analiza wskaźników wszystkich sfer wyłoniła obszary gminy, które zaliczyć można do obszaru zdegradowanego. Te jednostki to: Pietrowice Wielkie II, Kornice, Krowiarki.

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, obszar rewitalizacyjny nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Podczas wyznaczania obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę przede wszystkim istotne znaczenie poszczególnych obszarów dla rozwoju lokalnego gminy. **Do obszaru rewitalizacji zaliczono zatem jednostki Pietrowice Wielkie II, Kornice i Krowiarki, przy czym ograniczono je wyłącznie do obszarów zamieszkałych.**

Zasadne jest uznanie wskazanych powyżej jednostek analitycznych za obszar rewitalizacji w gminie Pietrowice Wielkie – występują tam zjawiska kryzysowe, a jednocześnie jednostki te są istotne w aspekcie rozwoju lokalnego (te pełnią kluczowe funkcje) i stanowią potencjał dla realizacji działań rewitalizacyjnych.

Co istotne, podczas prac diagnostycznych nie została stwierdzona potrzeba ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji ani sporządzenia Miejsowego Planu Rewitalizacji. Diagnoza nie wykazała, aby zachodziły istotne przesłanki ku ich utworzeniu, wobec czego nie sporządzono rekomendacji w tym zakresie. Ponadto Gmina Pietrowice Wielkie nie zastrzegła sobie prawa pierwokupu nieruchomości leżących na obszarze rewitalizacji.

Szczegółowy wykaz ulic wpisujący się w poszczególne jednostki analityczne obszaru rewitalizacji przedstawiono w tabeli nr 24. Ponadto w tabeli wskazano, ilu mieszkańców zamieszkuje wyznaczony obszar rewitalizacji i jaka jest jego powierzchnia.

Tabela 26. Obszar rewitalizacji

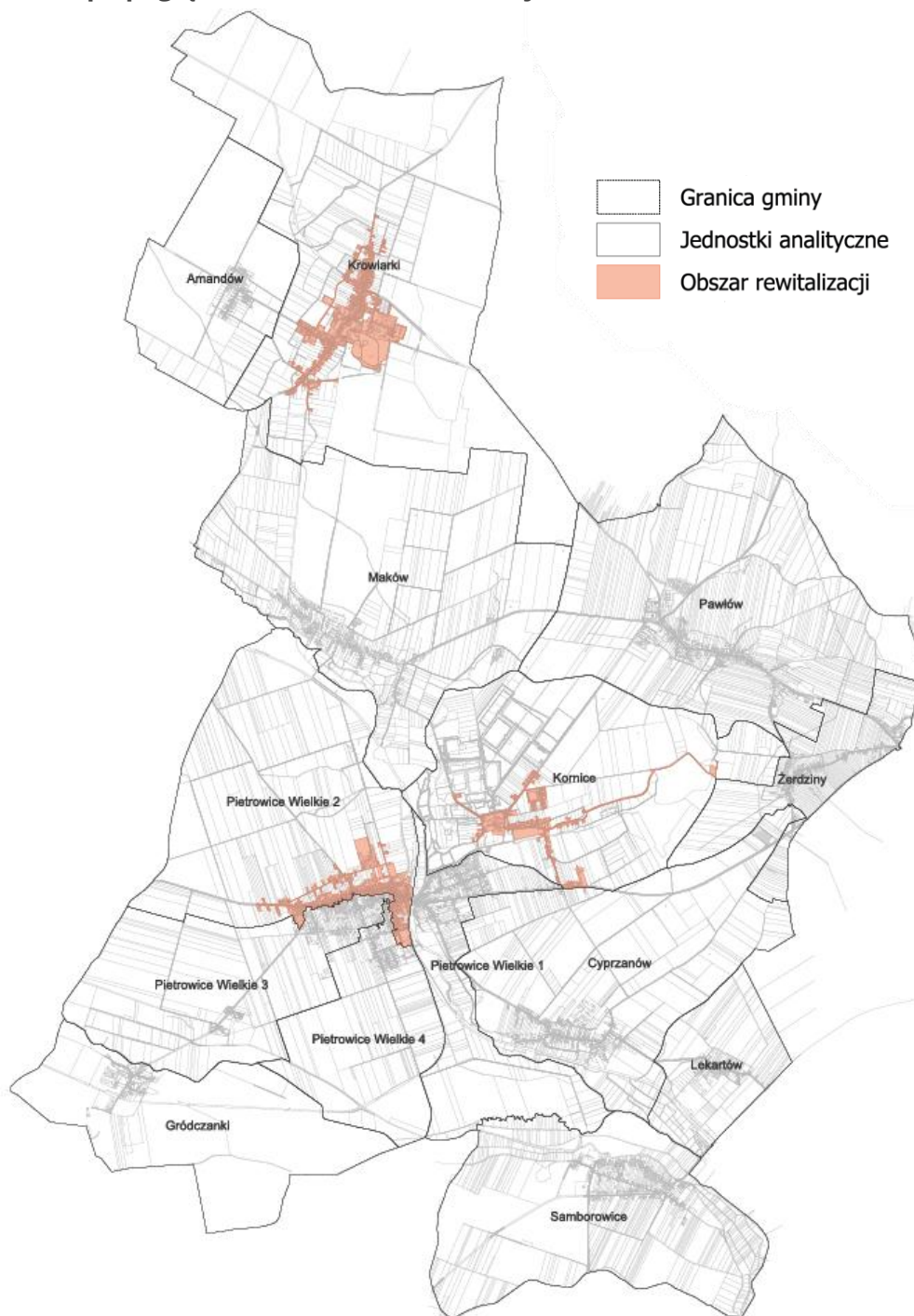
Jednostka	Wykaz ulic objętych obszarem rewitalizacji	Liczba mieszkańców [osoby]	Powierzchnia OR [ha]
Pietrowice Wielkie II	1 Maja, Fabryczna, Krawiecka, Młyńska, Nowa, Szkolna, Tłustomostka, Żeromskiego	683 (10,62%)	54,23 (0,80%)
Kornice	Główna, Leśna, Przejazdowa, Przemysłowa, Raciborska, Spacerowa, Spółdzielcza, Św. Jana, Świętego Mateusza	293 (4,56%)	46,50 (0,68%)
Krowiarki	Folwarczna, Kasztanowa, Kościuszki, Leśna, Mickiewicza, Ogrodowa, Powstańców Śląskich, Raciborska, Szkolna, Wyzwolenia, Zamkowa	861 (13,39%)	89,58 (1,32%)
Obszar rewitalizacji		1 837 (28,56%)	190,31 (2,80%)

Jednostka	Wykaz ulic objętych obszarem rewitalizacji	Liczba mieszkańców [osoby]	Powierzchnia OR [ha]
Gmina Pietrowice Wielkie suma		6 432 (100,00%)	6 794,31 (100,00%)

Źródło: opracowanie własne

W dalszej części tego rozdziału przedstawiono mapę poglądową obszaru rewitalizacji (mapa 12). Dokładne mapy na podkładzie zasadniczym stanowią załącznik nr 2 do uchwały.

Mapa 12. Mapa poglądowa obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Spis map

Mapa 1. Podział gminy Pietrowice Wielkie na jednostki analityczne (numery na mapie odpowiadają numerom w tabeli nr 1)	8
Mapa 2. Gmina Pietrowice Wielkie oraz jej położenie na tle powiatu raciborskiego	11
Mapa 3. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące korzystania z pomocy społecznej	21
Mapa 4. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące korzystania z pomocy społecznej	24
Mapa 5. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące przestępczości i bezpieczeństwa	26
Mapa 6. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące bezrobocia	28
Mapa 7. Wskaźniki ze sfery gospodarczej	30
Mapa 8. Wskaźniki ze sfery środowiskowej	32
Mapa 9. Wskaźniki ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej	34
Mapa 10. Sfera techniczna wskaźniki.....	37
Mapa 11. Mapa pogłądowa obszaru zdegradowanego	39
Mapa 12. Mapa pogłądowa obszaru rewitalizacji	42

Spis tabel

Tabela 1. Podział gminy Pietrowice Wielkie na jednostki analityczne	7
Tabela 2. Wskaźniki przyjęte do analizy wskaźnikowej w sferze społecznej	9
Tabela 3. Wskaźniki przyjęte do analizy wskaźnikowej w pozostałych sferach	9
Tabela 4. Ruch naturalny ogółem w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023.....	12
Tabela 5. Przyrost naturalny w gminie Pietrowice Wielkie, województwie śląskim oraz kraju w latach 2019-2023.....	13
Tabela 6. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023.....	13
Tabela 7. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023	14
Tabela 8. Liczba/udział dzieci objętych opieką w żłobkach w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023.....	14
Tabela 9. Liczba przedszkoli i szkół wraz z liczbą dzieci/uczniów w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023.....	14
Tabela 10. Liczba podmiotów gospodarczych według klas wielkości w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023	15
Tabela 10. Liczba spółdzielni, fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023.....	15
Tabela 10. Informacje o bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023.....	15
Tabela 11. Podstawowe informacje o opiece społecznej w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023	16
Tabela 12. Podstawowa opieka zdrowotna dla mieszkańców gminy Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023.....	16
Tabela 13. Liczba przystanków autobusowych oraz długość dróg dla rowerów w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023.....	17
Tabela 14. Podstawowe informacje o budynkach mieszkalnych i mieszkaniach w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2019-2023.....	17
Tabela 15. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące demografii i aktywności społecznej [dane aktualne na dzień 31.12.2023].....	20
Tabela 16. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące korzystania z pomocy społecznej [dane aktualne na dzień 31.12.2023].....	23

Tabela 17. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące przestępczości i bezpieczeństwa [dane aktualne na dzień 31.12.2023].....	25
Tabela 18. Sfera społeczna – wskaźniki dotyczące bezrobocia [dane aktualne na dzień 31.12.2023]	27
Tabela 19. Wskaźniki ze sfery gospodarczej [dane aktualne na dzień 31.12.2023]	30
Tabela 20. Wskaźniki ze sfery środowiskowej [dane aktualne na dzień 31.12.2023]	32
Tabela 21. Wskaźniki ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej [dane aktualne na dzień 31.12.2023]	34
Tabela 22. Wskaźniki ze sfery technicznej [dane aktualne na dzień 31.12.2023].....	36
Tabela 23. Podsumowanie analizy wskaźnikowej – liczba przekroczeń w poszczególnych sferach.....	38
Tabela 24. Obszar rewitalizacji.....	41

